

onafhankelijk studentenblad

veto

jaargang 47 nummer 9
22 maart 2021
tweewekelijks blad
erkenningsnummer p706128
afgiftekantoor Leuven

PB-PP B-02817
BELGIË/NL - BELGIQUE

Het spookt aan de KU Leuven

de Vlaamse strijd tegen de
spookopleidingen

ANALYSE

Waarom Sels
minder sterk staat
dan je denkt

NAVRAAG WOUTER BEKE

'Ik heb één keer aan
stoppen gedacht'

INTERVIEW SUSAN NEIMAN

'Martin Heidegger
was een gestoorde
charlatan'

Het belang van lesgeven in de loopbaan van een prof	8-9	ONDERWIJS
De groeiende populariteit van studentenondernemingen	10-11	SOCIAAL
Franse academici verzetten zich tegen de 'Amerikanisering'	14-15	INTERNATIONAAL
Het recht op onbereikbaar zijn	18-19	STUDENT
De besognes van de straatmuzikanten	23	CULTUUR
De chirurgische robot die kan horen, zien en voelen	28	ONDERZOEK
De strijd tegen de Vlaamse spookopleidingen	32-33	DOSSIER
Minister van welzijn Wouter Beke	34-37	NAVRAAG

redactie

Daan Delespaul
hoofdredacteur
daan@veto.be

Jan Costers
redactiesecretaris
jan@veto.be

Tijs Keukeleire
redacteur onderwijs
tj@veto.be

Emma Desmet
redacteur sociaal
emma@veto.be

Emiel Roothoof
redacteur internationaal
emi@veto.be

Thomas Maes
redacteur student
thomas@veto.be

Joanna Wils
redacteur cultuur
joanna@veto.be

Sjeren Cörvers
redacteur onderzoek
sjereno@veto.be

Arne Van Laetem
eindredacteur
arne@veto.be

Cath Hermans
redacteur beeld
cath@veto.be

Lisa Thieren
redacteur beeld
lisa@veto.be

Benno Debals
verantwoordelijke KU Leuven
benno@veto.be

Elien D'hoore
verantwoordelijke groepsgevoel
elien@veto.be

Marie Coppens
verantwoordelijke evenementen
marie@veto.be

colofon

Eindredactie Sjeren Cörvers, Marie 'de paashaas' Coppens, Daan 'sloeber, de satanische hond' Delespaul, Joanna 'walvis' Wils, Simen Verberckmoes, Thomas 'ezel' Maes, Tijs 'pinguïns!' Keukeleire, Manon 'bella de koe' Cools, Arno 'baviaan' Faggio Del Giglio, Ana Van Liedekerke, Emma 'de dolfin spetter' Desmet, Arne Van Laetem **Vormgeving** Jan 'Swami Bami' Costers **Cover** Anastasia 'GANZEN' Arnhold **Schrijvers** Daan Delespaul, Lore Meesters, Tijs Keukeleire, Emma Desmet, Emiel 'eender welke geile bordercollie' Roothoof, Simen Verberckmoes, Thomas Maes, Joanna Wils, Marie Coppens, Mikhail 'macrauchenia' Efimenko, Sjeren Cörvers, Manon Cools, Alex 'Milnesium tardigradum' Vancoppenolle, Bert 'vogelbekdier' Gouwy, Ella Meyvisch, Arno Faggio Del Giglio, Oriane Lecluyse, Lara 'bigfoot' Lismont, Jonas 'geldwolf' Gilliams, Elien D'hoore, Kasper 'dwergkonijntje' Nollet, Haike 'een capibara' Delafontaine, Maarten 'geiten' Van Clé, Wolf 'waterbeer' France **Illustratoren** Cath 'Winnie de poes' Hermans, Eva Druyts, Anastasia Arnhold, Toon Schauwvlieghe, Célia 'axolotl' Del, Amber De Leener, Celine 'Loxodonta cyclotis' Vandeweghe, Sofie Smets, Hannah 'wasbeer' Vielfont, Justine 'beer' Lambrechts **Fotografen** Miette, Oriane Lecluyse **KU Leuven** Benno 'Winnie de poes' Debals, Arne Sonck, Jan Costers, Daan Delespaul, Cath Hermans

Veto is een uitgave van de Leuvense studentenkoepel LOKO. De standpunten verdedigd in Veto stemmen niet noodzakelijk overeen met de standpunten van LOKO.

Wil je hier volgende keer ook vernoemd staan? Kom dan naar onze online redactievergadering op donderdag om 20u, bezoek onze Facebookgroep of stuur een berichtje naar veto@veto.be en beantwoord de vraag 'Wat is je lievelingsdier?'

CARTOON VAN DE WEEK

door [Celine Vandeweghe](#)

EXPERIMENTEEL ONDERZOEK NAAR VERLIEFDHEID BIJ DIEREN

EDITORIAAL

Er is leven naast de ijkingstoets

De KU Leuven is vorige week nog maar eens in een interuniversitaire veldslag verzeild. Tegenstrever is de UHasselt; inzet zijn de ijkingstoetsen.

Die ijkingstoetsen zijn het Vlaamse paradepaardje in het oriënteringsvraagstuk. Het is geen geheim dat het vooral de KU Leuven is die in die discussie op de gasplank duwt. En waar de andere universiteiten voorzichtig positief tot neutraal blijven, kijkt de kritischere UHasselt als vanouds wat argwanend naar de testen.

Het Hasseltse standpunt is eigenlijk niet eens zo onbegrijpelijk: ijkingstoetsen vertonen in hun huidige vorm nog heel wat kinderziektes. Vrouwelijke deelnemers en studenten met een handicap laten zich sneller demotiveren door een slechter resultaat. Los daarvan is de voorspellende waarde van de test nog steeds onvoldoende om de einde-loze ambities van de politiek waar te maken.

Een nieuwe app die het voortraject in het middelbaar als basis neemt, is het alternatief van de UHasselt. Hoewel het programma een hogere correlatie dan de ijkingstoets belooft, reageerde de onderwijswereld, met onderzoekers van de KU Leuven op kop, bokkig. De Hasseltse app zou enkel het watervaleffect versterken en werkt in tegenstelling tot de ijkingstoets niet activerend. Gelet op de expertise van die tegenstanders is dat allicht een correcte analyse.

De vraag is of dat ons belet het systeem de kans te geven. Feit is dat de uitrol van ijkingstoetsen voor alle richtingen al sinds 2014 in het regeerakkoord staat, en er anno 2021 welgeteld acht beschikbaar zijn. Pro memorie: Vlaanderen telt honderden bacheloropleidingen.

Groot vraagteken is dan nog waar de humane wetenschappen in dit verhaal passen. De startcompetenties voor een opleiding tot burgerlijk ingenieur zijn helder, die voor opleidingen Rechten, Wijsbegeerte of Sociologie zijn dat niet. De slaagcijfers in die richtingen zijn regelmatig slechter dan die in de exacte en biomedische wetenschappen. Een snelle oplossing is dus ook daar welkom.

Maakt dat de ijkingstoets irrelevant? Verre van, maar als we al onze eieren in één mand leggen gaan er nog generaties lang studenten met de foute startcompetenties aan een opleiding beginnen. Niets belet ons om in afwachting van de ijkingstoets naar alternatieven te zoeken. Het serieuze werk van een collega-universiteit zomaar weglachen, zou in die optiek zonde zijn.☺

Daan Delespaul is hoofdredacteur. Het editoriaal wordt gedragen door de voltallige redactie.

Waarom Sels minder sterk staat dan je denkt

51% van de proffen is (eerder) tevreden over het werk van de rectorale ploeg. Maar bij studenten, assistenten en ondersteuners leeft onvrede. Herhaalt een tegenkandidaat Sels' trucje uit 2017?

door [Tijs Keukeleire](#)

Niet iedereen weet dat Luc Sels in 2017 eigenlijk verloren heeft bij de proffen, ook al had die groep 70% van de stemmen. De cijfers per stemmende groep worden na de verkiezing geheim gehouden om verdeeldheid te vermijden.

Toch werd Sels rector, want hij wist zijn verlies bij de proffen te compenseren door te winnen bij zowel studenten, assistenten als ondersteunend personeel (zie grafiek). Vier jaar later lijken de kaarten omgekeerd te liggen: Sels weet zich populair te maken bij de proffen, maar bij de drie andere groepen – die hem op de troon hebben geholpen – staat hij kwetsbaar.

ATP

Het administratief en technisch personeel (afgekort als ATP) lijkt Sels' grootste achilleshiel. De ontevredenheid gaat er erg veel richtingen uit, maar werkdruk is de voornaamste factor. 'Er wordt gedigitaliseerd, maar toch blijft het werk toenemen', horen we bij vakbond ACV.

Er zijn geen maaltijdcheques aan de KU Leuven

De covidcrisis verergerde die problemen. Denk bijvoorbeeld aan erasmuscoördinatoren of examenplanners, die in mei meerdere keren de hele planning hebben moeten omgooien. 'Zij werkten

geen acht, maar soms tien of elf uur per dag om dat rond te krijgen', stelt Peter Maertens van de liberale vakbond ACLVB, die het grootste stemmenaantal haalde bij de sociale verkiezingen van november.

Het steekt Maertens de ogen uit dat werknemers soms niet eens in staat zijn om vrij verlof op te nemen. Zulke beslissingen liggen bij diensthoofden, die veel vrijheid genieten in personeelsaangelegenheden.

'Drie keer nee'

Maar het gaat verder dan werkdruk. Maertens wijst naar ontevredenheid over het mobiliteitsbeleid: je kan een fiets krijgen van de KU Leuven (al moet je bijleggen voor een elektrische), maar die standaardfiets is niet geschikt voor iedereen. De universiteit zegt voorlopig nee tegen (fiscaal voordelige) fietsvergoedingen.

Sels was populairder bij het ATP van zijn eigen faculteit

Hetzelfde voor maaltijdcheques. Die (eveneens fiscaal voordelige) formule bestaat niet aan de KU Leuven, en als uitleg wordt soms zelfs naar de Alma verwezen. 'Maar op sommige campussen is er helemaal geen Alma, of de middagpauze is te

kort om erheen te rijden. Het studentikoze aanbod beantwoordt ook niet per se aan de noden van werknemers', vertelt Maertens.

En uiterst relevant in coronatijden: er is geen vergoeding voor telewerk, terwijl de overheid zo'n vergoeding in deze tijden wel stimuleert. Kosten voor verwarming, ergonomisch bureaumateriaal, internet: de KU Leuven komt er niet in tussen, terwijl medewerkers wel wettelijk verplicht worden om thuis te werken. 'Drie keer nee, dat is niet serieus', aldus Maertens.

'Hoger' en 'lager' ATP

Sels heeft vorige keer nochtans een heel nipte meerderheid van het ATP overtuigd, onder andere door zijn populariteit bij het ATP van zijn eigen faculteit. Hij voerde er tijdens zijn periode als decaan een succesvolle herstructurering door.

'Het gevoel leefde heel sterk dat het sociaal overleg nog steeds niet ernstig genomen werd'

[Peter Maertens, vakbond ACLVB](#)

Er wordt soms gesproken over een onderscheid tussen het 'lager' en 'hoger' ATP: het 'hoger' ATP – werknemers die dicht bij diensthoofden en

dergelijke staan – zou meer fan zijn geweest van Sels' bestuurlijke imago, terwijl het 'lager' ATP meer werd gecharmeerd door Torfs.

Sels surfte ook op frustraties over Torfs' ploeg: bij sommige vicerectoren liepen 'de administratieve flows niet goed', maar ook de relatie tussen Torfs en de algemeen beheerder Koen Debackere was slecht – terwijl de beheerder de portemonnee in handen heeft.

'Torfs wou op een gegeven moment wel aan de slag met onze verzuchtingen', vertelt Maertens, 'maar wat als hij er geen budget voor krijgt?' Nu onder Sels de rector en algemeen beheerder wel op een lijn staan, zou in principe meer mogelijk moeten zijn.

'Maar het gevoel leefde heel sterk dat het sociaal overleg nog steeds niet ernstig genomen werd', aldus Maertens. 'Recent zien we gelukkig dossiers terug bewegen. Er lijkt een opening te komen om dingen bespreekbaar te maken en partijen zitten terug aan tafel.'

Geen tijdelijke werkloosheid

Sels heeft wel wat gedaan voor het ATP: hij heeft de ATP-vertegenwoordiging uitgebreid in de Academische Raad, officieel het hoogste beslissingsorgaan van de universiteit. En de KU Leuven heeft in de coronacrisis bijna niemand op tijdelijke werkloosheid gezet.

Klassiek ligt de opkomst laag bij het ABAP

Of dat genoeg is? 'Er heerst een mentaliteit: wat jullie ook zeggen, ons beleid gaat door', hoorden we ooit bij de vakbonden. Het doet pijn dat

studenten – bijvoorbeeld via hun zitje in het Gemeenschappelijk Bureau – vaak meer te zeggen lijken hebben over het beleid dan zij.

ABAP

Sels' positie ziet er iets steviger uit bij het assislerend en bijzonder academisch personeel, kortweg ABAP. Dat is waarschijnlijk de meest diverse groep aan de universiteit: het gaat van praktijksistenten over doctorandi, zelfs een aantal gastdocenten, tot het ingekantelde personeel uit de campusintegratie.

'Het personeelsbeleid kan duurzamer'

[Tom Vandevelde, vertegenwoordiger ABAP](#)

Dat maakt het lastiger om de groep te peilen. De vorige keer won Sels het ABAP overtuigend, maar wie juist van het ABAP? Klassiek ligt de opkomst er erg laag; bij de laatste verkiezingen was het maar 40%.

Een ding heeft de groep alvast gemeen: klachten over de hoge werkdruk. 'Voor velen gaat het dan over de moeilijke balans tussen onderzoek en onderwijs', vertelt Tom Vandevelde, ABAP-vertegenwoordiger in de Academische Raad.

Bij de humane wetenschappen slokt onderwijs soms te veel tijd op om nog aan onderzoek te doen. 'We moeten de werkdruk structureel verlagen', stelt Vandevelde. Dat kan via extra werkrachten, maar ook door het interne competitie-model aan te pakken: 'Dat dwingt ons om constant te schrijven aan aanvragen.'

Pure jobonzekerheid

De competitiedruk hangt inherent samen met de pure jobonzekerheid bij jonge onderzoekers. 'Een kandidaat die daarmee aan de slag gaat, zou veel stemmen kunnen binnenhalen bij het ABAP', stelt Vandevelde. 'Het personeelsbeleid kan duurzamer.'

Samen met een onderzoeksproject halen jonge onderzoekers immers hun volgende contract binnen, en dat wordt steeds lastiger. Bovendien slinkt hun kans op een vaste positie: de universiteit neemt steeds meer (post-)doctorandi aan, terwijl het aantal vaste jobs niet evenredig stijgt.

Jonge onderzoekers hebben steeds minder kans op een vaste positie

'De academische wereld moet zich daar dringend over bezinnen,' vindt Vandevelde, 'en misschien kan de KU Leuven daarin een voortrekkersrol spelen. Dat heeft natuurlijk financiële implicaties, maar tegelijk doen mensen met meer ervaring efficiënter werk.'

Basisfinanciering

Zet verregaande basisfinanciering hier zoden aan de dijk? 'Het is geen wonderoplossing', vindt Vandevelde. Basisfinanciering zou in de eerste plaats de druk verminderen bij professoren. 'Maar zo zijn zij wel in staat om bijvoorbeeld hun post-docs langer aan te houden.'

'Een kandidaat kan scoren met meer "in house" psychologen'

[Tom Vandevelde, vertegenwoordiger ABAP](#)

De combinatie van hoge werkdruk en jobonzekerheid mondt uit in het grote burn-out-risico bij het ABAP. 'Hier kan een kandidaat ook mee scoren: meer in house psychologen, ook op de campussen.'

Wat andere thema's betreft, heeft de zaak-Reuzegom misschien een grotere impact op de (gemiddeld jongere) ABAP'ers dan op het andere personeel. 'Ik denk zeker dat dat kan meespelen,' meent Vandevelde, 'maar eerder op het niveau van de individuele kiezer.'

Studenten

Ook van de studenten moet Sels niet meteen redding verwachten, al liggen er kansen. De studenten zijn op dit moment de enige groep aan de universiteit zonder algemeen stemrecht: net als vorige keer werken ze met een kiespersonen-per-faculteit-systeem.

Dat betekent dat de studenten per faculteit hun voorkeur zullen bepalen op een congres, waarna de kiespersonen die voorkeur op 11 mei overbrengen op het stemformulier. Het is vooral uitkijken

naar de opkomst op die congressen. Vorige verkiezingen lag die gemiddeld laag, waardoor de stem van studentenvertegenwoordigers zwaarder doorwoog.

Sels kan slachtoffer worden van de algemene covid-ontevredenheid bij studenten

Als de (hybride) online congressen zorgen voor een hogere opkomst, hebben vertegenwoordigers minder in de pap te brokken. Maar zelfs dan zorgen de vertegenwoordigers nog steeds voor de organisatie en informatie op het evenement. Niet voor niets kregen zij recent bijna allemaal een mail van kandidaat Jan Tytgat.

Reuzegom & covid

Hoewel studenten minder divers zijn dan het ABAP of het ATP, is het nog moeilijk te bepalen in welke richting hun stem gaat. De zaak-Reuzegom en de covidcrisis zijn belangrijke thema's, waar Sels slachtoffer kan worden van de negatieve beeldvorming rond zijn persoon of de algemene covid-ontevredenheid bij studenten.

De groep die Sels vorige niet kon overtuigen, staat nu behoorlijk mild

Als studentenvertegenwoordigers erin slagen om zaken als de ontevredenheid over de mijlpaal – de Studentenraad bleef tot het einde tegen – of het belang van het decanenoverleg kunnen overbrengen naar het volledige congres, wordt Sels' positie onzekerder.

En dat is al helemaal het geval wanneer de herinnering aan de kalenderdiscussie opnieuw wordt aangehaald. Sels' onbehouwen werkwijze toen – maar ook zijn concrete plannen – lagen erg slecht bij studenten.

Dan maar het ZAP?

Wat overblijft: de proffen, of 'academisch zelfstandig personeel' (ZAP). De groep die Sels vorige keer niet kon overtuigen, staat nu behoorlijk mild tegenover zijn ploeg: in *Veto's* peiling is 51% (eerder) tevreden, 26% neutraal, en slechts 23% is (eerder) niet overtuigd (zie grafiek).

Hoe komt dat? Meer dan andere groepen hecht het ZAP waarde aan continuïteit en stabiliteit, horen we: weeral een nieuwe ploeg, dat zou een heel gedoe zijn. Veel ZAP'ers hebben gewoon te veel werk om echt actie te voeren.

'Ik ben tevreden over het werk van de rectorale ploeg'

Bron: *Veto*-peiling bij 206 personeelsleden (voornamelijk ZAP) uit faculteiten Geneeskunde, Ingenieurswetenschappen, Rechtsgeleerdheid, Letteren en Wetenschappen.

'Er heerst een zekere mentaliteit over het centraal beleid: "Zij laten mij met rust, ik laat hen met rust"', stelt een prof het. 'Zolang het rectoraat niet raakt aan hun onderzoek of onderwijs, komen ze niet in opstand.'

Basisfinanciering

Kan het dossier van basisfinanciering daar verandering in brengen? Het ZAP is ontevreden over de invulling door het rectoraat, bleek eerder uit de peiling van *Veto*, en tegenkandidaat Jan Tytgat maakte er een campagnepunt van.

'Als je bij Geneeskunde geen stemmen haalt, is het heel moeilijk om de verkiezingen te winnen'

[Marc Decramer, oud-CEO UZ Leuven](#)

'Er zijn relatief weinig *single issue voters* aan de universiteit', meent een prof. 'Kiezers moeten ook overtuigd zijn dat als een kandidaat het uiteindelijk haalt, die de belofte kan omzetten in performant beleid. En op dat vlak heeft de huidige ploeg al aangetoond dat ze echt beleid willen maken en er ook in slagen.'

Gasthuisberg

Een klassieker in electorale analyses van het ZAP is Gasthuisberg. 'Iemand die rector wil worden, heeft altijd een behoorlijk resultaat moeten neerzetten in de faculteit Geneeskunde', liet oud-CEO van het UZ Leuven Marc Decramer eerder optekenen in *Veto*. 'Als je daar geen stemmen haalt, is het heel moeilijk om de verkiezingen te winnen.'

Het ziekenhuis bevat een grote groep ZAP'ers met stemrecht, ook al zijn zij soms maar voor 15%

of 10% aangesloten aan de universiteit. Zij vormen niet zozeer een blok dat zich achter één kandidaat werpt, maar er leven wel andere thema's dan in de rest van de universiteit.

'Een rector moet een zekere voeling hebben met wat hier op Gasthuisberg gebeurt: het onderzoek, het onderwijs en het ziekenhuis', vertelde Geneeskunde-decaan Paul Herijgers daarover. Na vier jaar is de kans groter dan Sels die voeling heeft verworven.

'Programmapunten om Gasthuisberg te overtuigen doen het minder goed bij andere groepen'

[Een prof](#)

Maar veel hangt af van hoe de kandidaten zich specifiek profileren. 'Het is vaak zo dat programmapunten die bedoeld zijn om Gasthuisberg te overtuigen, het minder goed doen bij de andere groepen', vertelt een prof.

Tytgat

De uitslag van 2017 was geen bewuste strategie van Sels, horen we. Maar Sels' eerste en voorlopige tegenkandidaat – de kandidaatstelling loopt eind maart af – lijkt alvast wel in te zetten op de 'andere' 30%.

In zijn openingsinterview met *Knack* pleitte Tytgat meteen voor 'marktconforme verloning voor het ondersteunende personeel'. Hij haalde ook al het mobiliteitsbeleid aan: 'Wie met de fiets naar de KU Leuven komt, krijgt zelfs geen fietsvergoeding.' En in *Het Nieuwsblad* verwees hij zelfs al naar de maaltijdcheques.

Tytgat haalde meteen het mobiliteitsbeleid en de maaltijdcheques aan

Hij maakte ook een openingszet naar studenten in *Het Nieuwsblad*. Hij haalde er uit naar de herindeling academiejaar en pikte in op de kritiek dat die te weinig ruimte liet voor extracurriculair engagement: 'Ik wil (...) dat studenten tijd hebben om nog leider in de jeugdbeweging te zijn, om lid te zijn van een studentenclub, om aan sport te doen ...'

En het academisch personeel, daar heeft Tytgat de verregaande basisfinanciering voor in petto. Voeling met Gasthuisberg heeft hij ook als professor bij de faculteit Farmaceutische Wetenschappen. Kortom: als Tytgat (of een andere tegenkandidaat) erin slaagt het verlies bij proffen zo klein te houden dat de andere 30% compenseert, kan Sels zijn bureau opruimen.☺

VACCIN TEGEN ONWETENDHEID.

Veto zoekt extra talent.

Ben jij een schrijver, fotograaf, cartoonist, vormgever, nalezer of grappenmaker?

Stuur een berichtje naar een van onze redacteurs of ga naar onze Facebookpagina om op donderdag om 20u onze online redactievergadering mee te volgen.

onafhankelijk studentenblad

In de loopbaan van een prof is onderwijs niet zo belangrijk

Van aanstelling tot promotie: onderwijs staat onder druk in de loopbaan van professoren. De universiteit zoekt naar oplossingen, maar komt laat.

door Bert Gouwy en Alex Vancoppenolle

Elke professor heeft drie opdrachten: onderzoek, onderwijs en maatschappelijke dienstverlening. Die combinatie maakt de universiteit tot wat het is – maar onderzoek lijkt de voorbije jaren te zijn doorgeschooten ten nadele van onderwijs, zo klagen studenten en sommige proffen al jaren.

De KU Leuven plaatst het thema op de agenda dit jaar en nam recent al een eerste stap: faculteiten kunnen vanaf volgend jaar *professors of practice* aantrekken. Dat zijn specifieke profielen met een contract om in de eerste plaats onderwijs te geven. Daarmee erkent de KU Leuven een al jaren sluimerend probleem.

Verborgene financiering

Hoe zijn we hier beland? Daarvoor moet je eerst kijken naar het onevenwichtige financieringssysteem: per student krijgt de universiteit een onveranderlijk bedrag, terwijl de onderzoeksfinanciering van een prof wordt beoordeeld op kwaliteit en originaliteit. Hoe meer tijd je in de aanvraag steekt, hoe meer kans op het geld.

'We zijn met te weinig voor de job'

Veerle Foulon, *vicedeccaan onderwijs Farmaceutische Wetenschappen*

Door het financieel belang dat aan fondsen hangt – want ook assistenten hangen er mee van af – krijgen fondsaanvragen soms voorrang op onderwijs. Die tendens wordt versterkt door het feit dat een goede aanvraag veel tijd kost, en dat die een gevoel van meer directe inkomsten geeft.

Dit zorgt dat we voor een nog hogere werkdruk. Veerle Foulon, vicedeccaan onderwijs bij de faculteit Farmaceutische Wetenschappen, legt de vinger op de wonde: 'We zijn met te weinig voor de job.'

Door de werklust schuiven ook meer onderwijsstaken op het bord van doctorandi en assistenten. Daardoor de voorziene tijd die zij aan onderwijs mogen besteden vaak wordt overschreden. 'We zitten met een serieus probleem op dat vlak', bevestigt Wouter Devroe, decaan van de faculteit Rechtsgeleerdheid.

Aanstellen voor onderwijs?

Het is een publiek geheim dat de universiteit proffen in de eerste plaats aanstelt voor hun onderzoekscapaciteiten. 'Als je onderzoeksdossier niet veel voorstelt, weegt dat zwaarder door dan als je nog moet groeien op vlak van onderwijs', zegt Veerle Foulon.

'Beoordelingscommissies zijn een "black box", niemand weet precies hoe het verloopt'

Anke Maes, *mandataris Studentenraad*

Bij de exacte wetenschappen op Arenberg en de biomedische wetenschappen op Gasthuisberg speelt nog eens de specifieke structuur mee: de faculteiten staan er in voor onderwijs en de departementen voor onderzoek. Het zijn namelijk de departementen die de aanstellingen doen.

Aan Gasthuisberg komt daar nog de klinische praktijk bij. 'Voor de klinische taken in het ziekenhuis hebben de artsen voortdurend tijd te kort – tijd waaraan je niet ontkomt, en die het meestal haalt van andere aspecten, zoals onderwijs', vertelt Rik Lories, voorzitter van de beoordelingscommissie van de Groep Biomedische Wetenschappen.

Studentenvertegenwoordigers hebben al jaren kritiek op die beoordelingscommissies. Die adviseren over aanstelling en promotie, maar zouden te hard kijken naar onderzoek. Echt zeker is dat echter niet geweten, want er zitten geen studenten. 'Het is een black box, niemand weet precies hoe het verloopt', vertelt Anke Maes, mandataris bij de Studentenraad.

Onderwijsportfolio verhoogt kwaliteit

De universiteit werkt al een tijdje met onderwijsportfolio's voor bepaalde promoties. Dat zijn zelfreflecties waar professoren hun visie over onderwijsontwikkeling uitwerken en beargumenteren. Zo worden ze gedwongen om stil te staan bij hun onderwijs.

Het permanent kader is echter nog afwezig – iets wat Foulon graag veranderd wil zien. 'Een peer review-gesprek is een kans om een dialoog rond ambities te voeren. Je mag niet vergeten dat proffen ook goed onderwijs willen geven', gaat Foulon verder.

Het onderwijsportfolio meer verankeren is slechts een van de pistes die op de tafel liggen bij de Onderwijsraad, die nu in een werkgroep bezig is met het thema. De bedoeling is dat zij daarna concrete adviezen geven aan het beleid.

Evolutie binnen de loopbaan

Reflectie over de loopbaan bij de start is ook belangrijk. 'Jonge werknemers maken steeds vaker afspraken met hun departement over waarop ze eerst inzetten: onderwijs of onderzoek', aldus Lories. 'Het is pas in een later stadium dat ze moeten aantonen dat ze ook hoog scores op dienstverlening en leiding geven.'

'Je mag niet vergeten dat proffen ook goed onderwijs willen geven'

Veerle Foulon, *vicedeccaan onderwijs Farmaceutische Wetenschappen*

Er is wel al vooruitgang ten opzichte van vroeger, haalt Rik Lories aan. 'De tijd dat je voor de leeuwen werd gegooid is voorbij.' Een recente ontwikkeling binnen de loopbaan is het BKO-certificaat, een bewijs van didactische bekwaamheid dat je kan verkrijgen na een positieve onderwijsvaluatie. Dat is ook interessant voor andere werkgevers.

Hier ziet Jan Eggermont, voorzitter van de Onderwijsraad, nut in. 'Op lange termijn zal het een rol spelen of docenten zo'n BKO-certificaat halen. Het kan bijvoorbeeld als een sterk pluspunt gelden bij bevorderingen.'

Plaats van studentenbevragingen

De rol van studenten is cruciaal in dit dossier, onder andere via de studentenbevragingen. Toch lopen die niet altijd even goed: de lage responsgraad bedreigt de kwaliteit en de feedback is niet altijd constructief.

© Cath Hermans

'Ik denk dat je nog altijd via die cijfers een goed beeld krijgt', stelt Devroe. 'Dat is de enige keer dat je structurele feedback krijgt op je onderwijs van studenten.' Al te beledigende commentaren kunnen achterwege gelaten worden.

'Er schort nog heel wat aan de studentenbevragingen'

Anke Maes, *mandataris Studentenraad*

'We moeten af van het hele wij-zij-verhaal', vindt Anke Maes. 'Wij tegen de professoren: we moeten meer denken over het onderwijs als co-creatie.' Zo wil ze de onderwijsbevraging meer ombuigen naar constructieve feedback. De student kan daarbij gezien worden als de ervaringsdeskundige.

De duidelijke terugkoppeling naar het onderwijs en studenten is nog niet altijd aanwezig, aldus Maes. 'Er schort nog heel wat aan het systeem – het was nodig dat we dat herbekeken.'

Professors of practice

Om het evenwicht tussen onderwijs en onderzoek te helpen herstellen, kunnen professoren vanaf volgend jaar steunen op een aantal professoren of practice. Dit zijn toonaangevende personen uit de praktijk die een plaats krijgen in het onderwijs.

Eggermont ziet het belang van dit systeem in: 'Het is een manier om externe expertise in de op- leiding binnen te brengen, om een link tussen het werkveld en de academische wereld te maken.'

Werkgroep

Daarnaast kan er ook binnen de eigen omgeving nog meer samengewerkt worden. 'We moeten durven afstappen van het idee van één vak, één prof', zegt Veerle Foulon. Zo zou ook de collegialiteit verder bevorderd worden: meer samenwerken in plaats van competitie.

'De tijd dat je voor de leeuwen werd gegooid is voorbij'

Rik Lories, *voorzitter beoordelingscommissie groep Biomedische Wetenschappen*

Tot slot speelt de actualiteit ook een rol in discussies over onderwijs, merkt Foulon op. 'COVID-19 zorgde voor een professionalisering *triggered by urgency*, opeens moest iedereen wel bezig zijn met hoe je onderwijs organiseert. Het zorgde voor een nieuwe openheid en dialoog, ook over het nut van hoorcolleges en alternatieven.'

Onderwijs kort

door Tijs Keukeleire

Onderzoek naar diversiteit lerarenopleiding

De Vlaamse regering wil de diversiteit in de lerarenopleidingen in kaart brengen. Minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) heeft in een antwoord aan Vlaams parlementslid Jo Brouns (CD&V) verteld dat hij daarvoor een data-aanvraag heeft ingediend. Brouns citeerde cijfers dat in het Vlaamse onderwijs slechts 3,2 procent van de personeelsleden een niet-EU-achtergrond heeft. Weyts ziet een complexe uitdaging, maar kijkt voor een oplossing naar flexibele trajecten, remediëringstrajecten en pilootprojecten. En een 'strategisch communicatieplan', waarvoor het kabinet recent een communicatiebureau onder de arm heeft genomen.

Onderwijsambassadeur op komst

In het kader van dat nieuw 'strategisch communicatieplan' zou de regering een onderwijsambassadeur willen aantrekken. Dat stond ook al in het regeerakkoord. Het concept verwijst naar de zorgambassadeur, een functie die sinds 2011 als taak heeft om het personeelstekort in de sector te verhelpen. Het is echter de vraag of het onderwijs één ambassadeur, dan wel een groep ambassadeurs krijgt. Jo Brouns pleit alvast voor het tweede.

KU Leuven reageert op Katholieke Kerk

In een gezamenlijke brief in *De Standaard* hebben Luc Sels en de vicerectoren zich uitgesproken tegen het standpunt van het Vaticaan over homoseksualiteit. Ze klagen de 'verwoestende kracht' aan van het signaal dat het Vaticaan hiermee te wereld instuurt. Die kracht bereikte wellicht ook de KU Leuven, die kwetsbaar staat door de K in zijn naam. Sels en co benadrukken dat de KU Leuven een inclusieve gemeenschap wil zijn. Oud-rector Rik Torfs reageerde kritisch op Twitter: '(...) het bestuur van de KU Leuven spelt de paus de les inzake "inclusiviteit". Het zal mij niet in dank worden afgenomen, maar na de zaak Sanda Dia past toch wat meer bescheidenheid.'⁹

Lees meer op veto.be

Studentenondernemingen populairder dan ooit tevoren

Meer en meer jonge mensen beginnen in hun studententijd een eigen bedrijfje. De overheid en het onderwijs zetten al jaren sterk in op ondernemerschap. Dat werpt zijn vruchten af.

door [Manon Cools](#) en [Emma Desmet](#)

In 2019 werden er in Vlaanderen maar liefst 7203 ondernemingen opgezet door studenten, wat een stijging was van 40,6% in vergelijking met 2017. Twee jaar later zien we geen verandering in de stijgende trend. De invloed van corona was volgens UNIZO zelfs positief: 'Studenten zijn veel meer thuis en zaten nog meer achter hun computer. Zo hebben velen gemerkt dat ze de tijd hadden om andere zaken te doen, zoals ondernemen.'

'We merken dat heel wat studenten wel weten wat ze willen doen, maar niet goed weten hoe'

[Kjell De Meester](#), nationaal projectcoördinator UNIZO

Maar wat houdt zo'n studentenonderneming precies in? Sinds 2017 kunnen studenten officieel een statuut van student-zelfstandige aanvragen. Dit kan elke student doen, ongeacht zijn studies, op voorwaarde dat die minstens 25 studiepunten opneemt in een academiejaar en jonger is dan 25 jaar.

Voordelen

Onder het statuut vallen voordelen voor studenten die graag hun studies willen combineren met een eigen onderneming. Zo verliezen de ouders het kindergeld niet zolang ze jonger zijn dan

25 jaar en mits ze onder het maximuminkomstenbedrag van €7021,29 per maand blijven.

Daarnaast moeten student-ondernemers geen sociale bijdragen op de inkomsten betalen, zolang ze bezig zijn aan hun studietraject. De overheid wil aan de hand van deze toegevingen de stimulans om te ondernemen bij jonge mensen vergroten. Ook hogescholen en universiteiten bieden ondersteuning aan student-ondernemers. Denk dan aan het flexibel inplannen van examens, het ter beschikbaar stellen van locaties, het aanbieden van internet- en gsm-abonnementen enzovoort.

Zowel vanuit de overheid als vanuit het onderwijs wordt er dus een inspanning gedaan om de ondernemer in de student wakker te maken. Het brengt namelijk skills met zich mee, die de student die vandaag afstudeert voorbereiden om in het bedrijf van morgen te beginnen. Zo vermeldt UNIZO dat het starten van een zaak bijdraagt tot het doorzettingsvermogen en het initiatief nemen. Bovendien leerden ze tijdens de pandemie om op creatieve wijze uitdagingen aan te gaan door een online alternatief te verzinnen.

Steun van UNIZO

Het Vlaams Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO) heeft in 2017 het principe van 'ecosystemen' in het leven geroepen. Een ecosysteem is een door de overheid gesubsidieerde werking met als doel studenten te inspireren, activeren en ondersteunen richting ondernemerschap. Aangezien UNIZO het grootste netwerk in Vlaanderen heeft op vlak van ondernemers, speelt de organisatie hier een belangrijke rol.

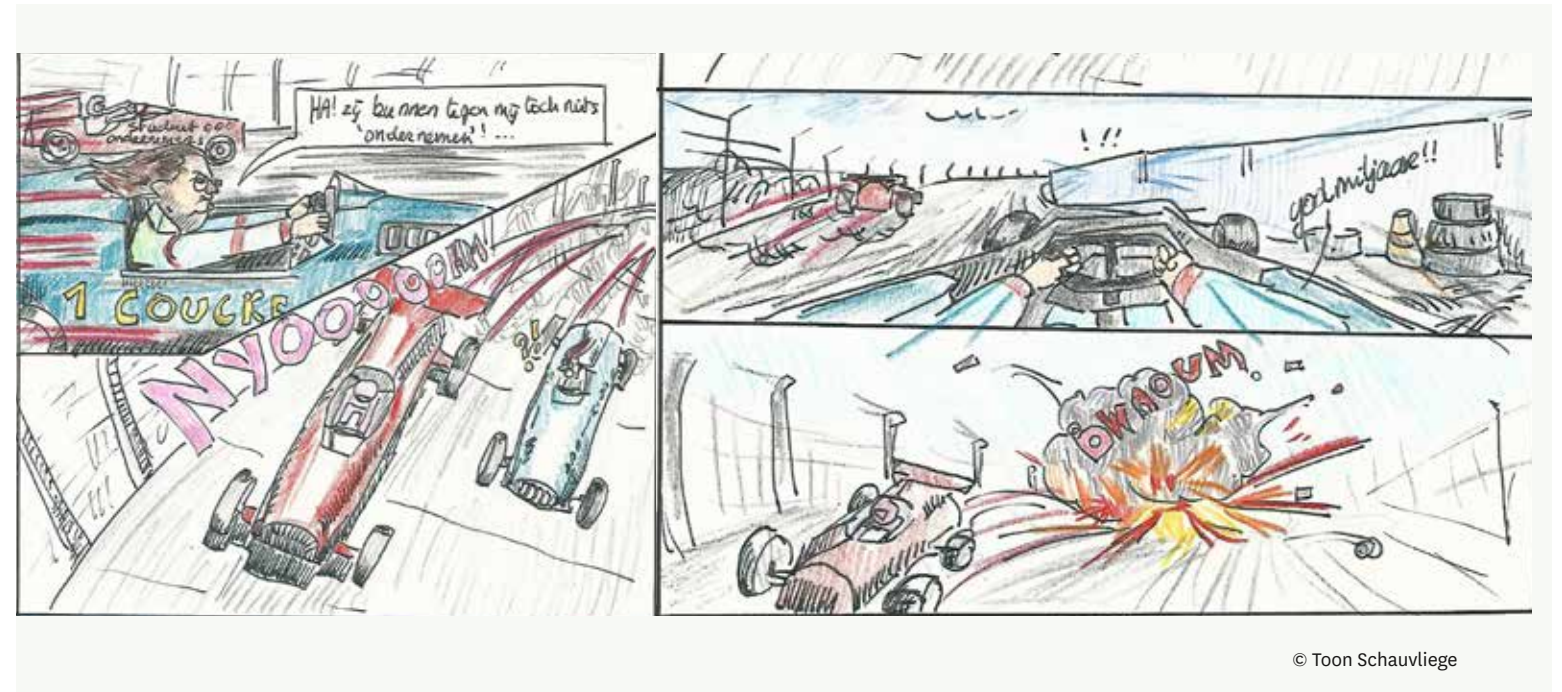
De stap zetten naar het oprichten van een eigen bedrijfje kan groot lijken. 'We merken dat heel wat studenten wel weten wat ze willen doen, maar niet goed weten hoe. Hoe moet ik mijn ondernemingsplan opstellen? Waar moet ik naartoe als ik een win-winonderneming wil opstarten? Hoe kan ik andere financieringsbronnen opbouwen?', klinkt het bij Kjell De Meester, nationaal projectcoördinator bij UNIZO.

'Ik weet wel dat ik mijn eigen baas wil zijn, omdat ik vaak denk dat ik kan wat een ander kan'

[Robbe Geukens](#), student-ondernemer

'Daarom hebben wij in elke provincie adviseurs, die de studenten en ecosystemen ondersteunen door advies, kennis en netwerken te delen', legt Kjell De Meester uit. 'De adviseurs dienen dus als coaches, die de studenten begeleiden richting het student-ondernemer statuut en zo ook verder in het ecosysteem doorverwijzen.'

Deze begeleiding blijkt dan ook duurzaam te zijn, vermits zo'n 65% van de ondernemingen blijft bestaan nadat de student-ondernemer zijn diploma in handen heeft. 'Het merendeel behoudt dit dan als bijberoep', zegt Kjell De Meester, nationaal projectcoördinator bij UNIZO, 'maar na drie jaar zien we dat deze nog steeds winstgevend en effectief zijn.'

Wie zijn die ondernemers?

De sterkste toename aan studentenondernemingen zien we verschijnen in Antwerpen en Oost-Vlaanderen. Wat echter nog meer opvalt is dat er heel wat vrouwelijke studenten zelf iets gaan oprichten, wat tussen 2017 en 2019 reeds het geval was.

Er zijn heel wat initiatieven, zoals Markant en de WOMED Award, waarbij vrouwelijke ondernemers sterk in de spotlight komen te staan. Zo willen ze studentes laten zien dat ook vrouwen kunnen ondernemen en daar vaak heel goed in zijn. 'Zo zie je dat er heel wat webshops zijn bijgekomen, die vooral ecologische producten aanbieden. Breien en naaien is ook weer een nieuwe trend geworden om je tijd mee op te vullen', vertelt Kjell De Meester.

'Zoals het jongeren betaamt, willen ze de wereld verbeteren'

[Elke Tielemans](#), directeur UNIZO Vlaams-Brabant en Brussel

Specifiek aan de KU Leuven merkt UNIZO een actieve interesse voor ondernemerschap tussen de internationale studenten. De Meester legt uit: 'Het feit dat die studenten via de universiteit voor een langere tijd naar België komen, maakt hen reeds ondernemend. Zo zijn er bijvoorbeeld heel wat IT'ers, die hier iets opstarten en communiceren met hun thuisbasis. Het is wel jammer dat we de studenten, met hun verworven ondernemer-

schapscompetenties, verliezen wanneer ze terug naar huis keren.'

Generatie met een open blik

Dat het ondernemerschap 'hip' is geworden en een beter imago heeft gekregen is te wijten aan verschillende factoren: deze generatie jongeren zou minder risico-avers zijn, doordat ze in een meer dynamische samenleving zijn opgegroeid, en ze zelf iets willen opbouwen.

Zo vertelt Robbe Geukens, oprichter van Indevise: 'Eerlijk gezegd heb ik nooit geweten wat ik laten zou willen doen. Ik weet wel dat ik mijn eigen baas wil zijn, omdat ik vaak denk dat kan wat een ander kan.' Hij leerde zichzelf aan hoe hij een website voor een bedrijf kon maken en besloot zelf een onderneming te starten, op het moment dat hij succes begon te hebben door mond-tot-mond reclame.

Daarnaast zijn jongeren erg open-minded, in vergelijking met de oudere generaties die gewoon zijn aan de vaste structuur om eerst te studeren en daarna pas te beginnen werken en/of een onderneming te starten. Bovendien is initiatief nemen vandaag de dag makkelijker dan het vroeger was. Denk maar aan het attest bedrijfsbeheer dat je nodig had om effectief een zaak te kunnen opstarten.

Digitaal tijdperk

Maar er is nog een belangrijke reden voor de boost: de digitalisering. Met een laptop en smartphone kom je tegenwoordig al een heel eind en kan je zonder al te veel kostelijke investeringen een zaak beginnen. Een voldoende breed netwerk

op Instagram kan bijvoorbeeld al veel doen. Op deze manier gaat kledingbedrijf Delos momenteel ook te werk. Zij drukken hun eigen designs op tweedehandskleding en denken reeds aan vernieuwingen om een groter publiek te bereiken.

'Duurzaamheid, digitalisering en innovatie vormen veelal de rode draad'

[Elke Tielemans](#), directeur UNIZO Vlaams-Brabant en Brussel

Dit ligt in lijn met wat Elke Tielemans, directeur van UNIZO Vlaams-Brabant & Brussel vertelt: 'Zoals het jongeren betaamt, willen ze de wereld verbeteren. We zien dat terug in de activiteiten die student-ondernemers steeds vaker opzetten. Duurzaamheid, digitalisering en innovatie vormen hierbij veelal de rode draad. Dat is logisch, goed voor onze toekomst en werkt inspirerend voor anderen.'

Collega Kjell De Meester voegt eraan toe dat we in de toekomst waarschijnlijk nog meer freelance figuren zullen zien verschijnen. 'Ik haal dagelijks energie uit mijn job door de jeugd zo ondernemend aan het werk te zien gaan. Ik denk dat de oudere generatie daarvan kan leren.'

'Mijn studentenleven ziet er absoluut anders uit dan dat van mijn broers of zus'

Noor Vidts (24) werd onlangs vice-Europees kampioene op de vijfkamp tijdens het EK Indoor Atletiek. Als student met topsportstatuut combineert ze sport met een masteropleiding aan de KU Leuven.

door [Marie Coppens](#) en [Arno Faggio Del Giglio](#)

Tijdens het Europees Kampioenschap Indoor Atletiek in Toruń, Polen, behaalde Noor Vidts een verdienstelijke tweede plaats na landgenote Nafi Thiam. De 24-jarige studente zette in drie van de vijf atletiekonderdelen een persoonlijk record neer en verbeterde daarmee haar beste score in haar discipline.

Eerst en vooral proficiat met je prestaties op het Europees Kampioenschap. Hoe voelt dat?

Noor Vidts: 'Super. Ik had het niet op voorhand gedacht. Mijn trainer en ik zijn eigenlijk zonder verwachtingen naar de wedstrijd gegaan zoals we dat altijd doen. We concentreren ons op de proeven en niet op het resultaat; da's voor achteraf.'

Welke studie volg je en waarom heb je voor die opleiding gekozen?

'Ik studeer Bio-ingenieurswetenschappen aan de KU Leuven. Ik was geïnteresseerd in wetenschappen en natuur en in deze opleiding komen zowel wiskunde als fysica en biologie aan bod. Ik had op voorhand een beetje schrik voor de moeilijkheidsgraad, maar tot nu toe is het toch gelukt. Ik heb mijn bachelor in vier jaar afgerond. Elk jaar nam ik ongeveer 45 in plaats van 60 studiepunten op.'

'Nu doe ik mijn master Human Health Engineering. Omdat de training en de rust tussendoor steeds belangrijker worden, heb ik mijn master nog meer gespreid. Momenteel volg ik de laatste vakken, volgend jaar werk ik aan mijn thesis. Ik zou wel graag een sportingenieur of iets dergelijks willen worden. Het lijkt me fijn om als ingenieur in de sportwereld verzeild te raken.'

Hoe helpt het topsportstatuut je om de combinatie van sport en studie mogelijk te maken?

'Ten eerste is er de mogelijkheid om minder studiepunten per academiejaar op te nemen. Daarnaast kan je je examens meer spreiden. Als er een examen op een wedstrijddag of in de buurt

ervan plaatsvindt, kan je dus vragen om dat te verzetten. Dat helpt wel veel, zeker tijdens de examens, want die periodes zijn best druk wat competitie betreft.'

'Tijdens de lockdown was het in zekere zin gemakkelijker om sport en studie te combineren omdat alle lessen opgenomen worden. Toch ga ik liever naar de les voor wat sociaal contact.'

Vind je steun bij studiegenoten of professoren als student met topsportstatuut?

'Ja, zowel medestudenten als professoren helpen me. Zo krijg ik bijvoorbeeld altijd notities van studiegenoten als ik daar om vraag. Als ik tijdens een les niet aanwezig kan zijn wordt er steeds voor een oplossing gezorgd.'

En bij teamgenoten? Zijn daar ook andere atleten die studeren en hetzelfde topsportstatuut hebben?

'In het nationale team waarmee we naar Toruń trokken, zat nog een student bio-ingenieur. Dat was grappig, want we wisten niet van elkaar dat we hetzelfde studeren, allebei aan de KU Leuven.'

'Het is altijd fijn als er andere studenten meegaan op stage of deelnemen aan wedstrijden. Zo ben je niet steeds de enige die moet studeren. Op

die manier zoeken we ook een beetje steun bij elkaar om die drukke periodes door te komen.'

Heb je het gevoel dat je een deel van je studentenleven aan het mislopen bent?

'Mijn studentenleven ziet er absoluut anders dan dat van mijn broers of zus (lacht). Toch heb ik zelf niet echt het gevoel dat ik iets mis. Op feestjes kan ik niet aanwezig zijn, maar ik denk dat ik dat toch geen meerwaarde vind. Wat ik wel leuk vind, is om met vriendinnen iets te gaan eten of drinken of om samen te koken op kot. Dat doe ik nog steeds en daar haal ik energie uit.'

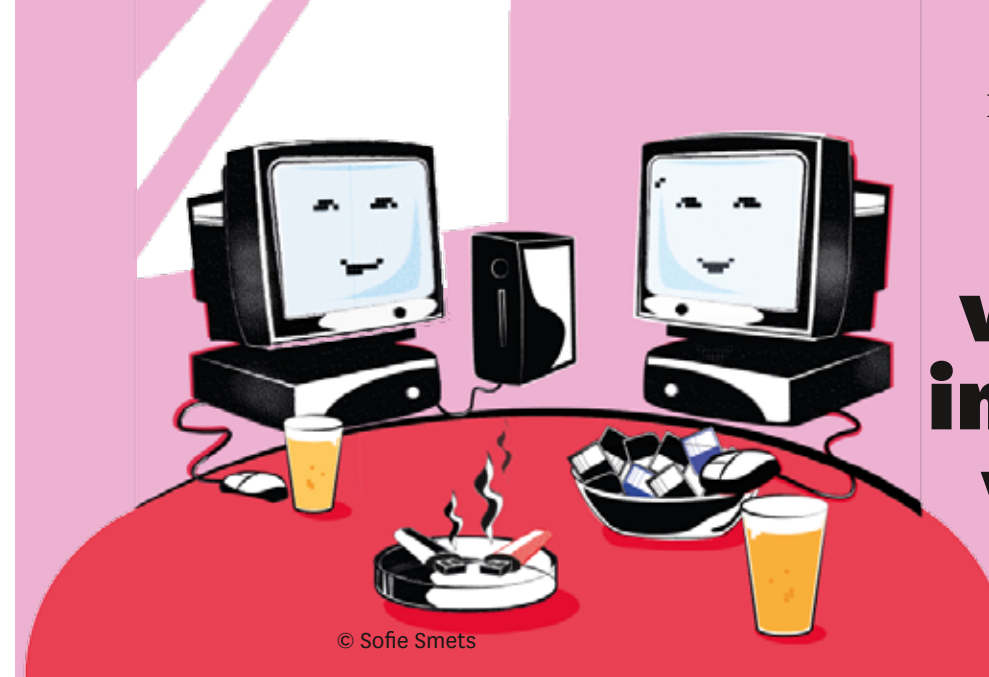
Als afsluiter: heb je nog een leuke anekdote uit je sportcarrière?

'De dag voor mijn laatste meerkamp zijn we uit noodzaak bij McDonalds gaan eten. Veel horecazaken in Frankrijk waren dicht en McDonalds was het enige dat er toch een beetje hygiënisch uitzag. Het was best een grappig tafereel, want zowel mijn trainer als ik doen dat niet graag, zeker daags voor een wedstrijd. Dat meerkamp ging uiteindelijk heel goed. Ik zette een persoonlijke record neer en heb me kunnen plaatsen voor het Europees Kampioenschap.' ☺

© Vlaamse Atletiekliga

Virtuele vriendschappen in afwachting van versoepelingen

© Sofie Smets

De eerstejaars werden tot hiertoe niet alleen met online lessen geconfronteerd, maar moesten ook virtueel vrienden zien te maken. Een uitdaging waarbij ze elkaar proberen overeind te houden.

door [Lore Meesters](#)

Het tweede semester is alweer volop aan de gang en nog steeds gaat het grootste deel van de lessen online door. Ook de eerstejaarsstudenten kregen dit jaar nog maar weinig van hun campus te zien, ondanks de pogingen om hen prioriteit te geven bij versoepelingen. *Veto* lanceerde een korte bevraging om te peilen naar hun ervaringen met vriendschappen sluiten tijdens een online semester.

'Het is moeilijk om gemotiveerd te zijn voor schoolwerk als er noch tijdens de lessen, noch daarbuiten sociaal contact is'

[Anonieme getuigenis](#)

Alle 46 bevroegden geven, weliswaar in verschillende mate, aan moeite te hebben gehad met het aanknopen van sociale contacten. Bovenaan de lijst met activiteiten die hen daar desondanks bij konden helpen, verschijnen de lessen op de campus, die maar weinig konden doorgaan. Daarna volgt het leven op kot. 'Doordat ik zo'n leuk kot heb, kan ik zelfs het online onderwijs nog relativeren', klinkt het bij Anke, eerstejaarsstudent psychologie.

Studeren tussen onbekenden

De meeste studenten hebben ondertussen wel vrienden gevonden waarop ze kunnen rekenen binnen hun opleiding. Toch steunen drie op de vier bevroegden voornamelijk op vrienden die ze al langer kennen. De kring vertrouwde gezichten aan de faculteit zelf blijft dus beperkt.

Bijna de helft van de respondenten geeft dan ook aan zich eenzaam te voelen in het hoger onderwijs. 'Ik voel mij vaak alleen. Ondanks dat ik enkele nieuwe mensen heb leren kennen, is het moeilijk om echt een hechte band met hen op te bouwen', laat iemand via de bevraging weten. Zelfs bij goed contact, lost de virtuele wereld niet alle problemen op. Zo vertelt Eugène, eerstejaarsstudent geneeskunde: 'Online contacten leggen lukt wel, maar ik zou hen graag wat vaker in het echt zien.'

Het is al langer duidelijk dat dat sociale aspect van belang is voor de motivatie van de studenten. 'Het is moeilijk om gemotiveerd te zijn bij het schoolwerk als er noch tijdens de lessen, noch daarbuiten sociaal contact is', schrijft iemand. Ook geraken studenten tijdens online lessen sneller afgeleid en lopen ze makkelijker achterstand op.

Of het nu om medestudenten, kotgenoten of andere vrienden gaat, hun positieve impact op elkaars mentaal welzijn valt nauwelijks te overschatten. Zo laat één van de studenten bijvoorbeeld weten: 'Ik weet niet of ze het doorheeft, maar mijn oefenpartner houdt mij echt recht in dit online semester.'

Zelf op zoek

In een heel aantal richtingen werd op initiatief van de studenten zelf een messengergroep of een discordserver opgericht, waar de eerstejaars elkaar kunnen vinden en helpen. 'Ik heb daar vrienden kunnen maken, waarmee ik dan ook kon afspreken om samen naar de aula te gaan', vertelt Eugène.

Heel wat eerstejaars gingen zo zelf op zoek naar sociale contacten, wanneer daar binnen de opleiding niet altijd prioriteit aan werd gegeven. 'Bij code oranje hebben bijna alle professoren gezegd dat het niet meer de moeite was om op campus les te geven, hoewel het eigenlijk nog mocht', vertelt Victor, eerstejaarsstudent burgerlijk ingenieur. Anke komt met een gelijkaardig verhaal.

'Bij code oranje hebben bijna alle professoren gezegd dat het niet meer de moeite was om op campus les te geven'

[Victor, eerstejaarsstudent burgerlijk ingenieur](#)

Dat er voortaan weer wat meer lessen op de campus mogen doorgaan, biedt alvast een beetje soelaas. 'Ik merk nu dat het makkelijker wordt en dat ik me mentaal ook beter voel', schrijft één van de respondenten.

Toch blijft een activiteit of evenement waarbij de eerstejaars elkaar beter kunnen leren kennen erg welkom. 'Ik ken bijna niemand van mijn aula écht goed. Ik denk dat iedereen wel zin heeft om elkaar te leren kennen als dat mogelijk zou zijn', klinkt het bij Victor. De resultaten van de bevraging bevestigen dat gevoel. ☺

Franse academici verzetten zich tegen 'amerikanisatie' hoger onderwijs

De regering van Macron heeft een onderzoek aangekondigd naar de 'amerikanisatie' van de Franse universiteiten. Academici trekken mee ten strijde tegen *cancel culture* en het identiteitsdenken.

door [Emiel Roothoof](#)

Wanneer Gérard Noiriel en Stéphane Beaud de proefdruk van hun laatste boek in de bus kregen, wisten ze dat er iets op til was. 'We riskeerden heel slecht begrepen te zullen worden', vertelde Noiriel. De twee sociologen kregen onmiddellijk na de publicatie van hun boek, getiteld *Race et sciences sociales*, te maken met beledigingen en bedreigingen. Ze beseften dat ze een explosief thema in handen hadden.

'Er worden politieke doeleinden geïntroduceerd, wat het intellectueel niveau en de kwaliteit van het onderzoek doet kelderen'

[Nathalie Heinich](#), *École des hautes études et sciences sociales*

Toch stellen beiden geschokt te zijn door de hoeveelheid en de agressie van de beledigingen die nog dagelijks in hun inbox belanden. Beaud zegt 'onder immense druk' te staan en Noiriel valt het zwaar dat ze beschuldigd worden van racisme, 'terwijl wij ons al meer dan dertig jaar inzetten voor de anti-racistische beweging.'

Het boek heeft een debat ontketend bij academici, intellectuelen en politici over de toekomst van het hoger onderwijs. Er wordt gefulmineerd tegen de 'amerikanisatie' van de Franse universiteiten; de bijzondere aandacht voor identitaire thema's als ras en gender zou de kwaliteit van het

© Oriane Lecluyse

onderzoek ondermijnen en een gevaar vormen voor de Franse intellectuele traditie.

Islamo-gauchisme

Het aspect dat de meeste consternatie opwekt, is het zogenaamde *islamo-gauchisme*. De term, voor het eerst in de mond genomen door socioloog Pierre-André Taguieff, verwijst naar wat gebruikers van het neologisme noemen: een linkse

conferentie over terrorisme, nadat studenten hadden geklaagd over islamofobie. De organisator beschuldigde destijds de universiteit van 'barbaarse censuur'.

Frankrijk kent een rijke geschiedenis van studentenbewegingen, met als meest beruchte episode de grote clash der generaties in mei 1968. Hoewel Heinich de idealen van de *soixantehuitards* onderschrijft, doet het huidige debat haar

apologie voor alles wat met de islam te maken heeft. Dat is na de dood van leraar Samuel Paty en een wet tegen het islamisme, de eerste schietschijf geworden van eenieder die gekant is tegen de amerikanisatie van het hoger onderwijs.

Hoewel men aan conservatieve zijde graag mee op deze kar springt, ziet Nathalie Heinich, socioloog aan de École des hautes études et sciences sociales, de amerikanisatie veel breder gaan dan dat: 'Het *islamo-gauchisme* is slechts een zeer klein aspect van iets veel algemener: de "militantisering" van het hoger onderwijs. Dat betekent dat er politieke doeleinden worden geïntroduceerd, die worden gepresenteerd als een academisch programma, wat het intellectueel niveau en de kwaliteit van onderzoek doet kelderen.'

Dat deze politisering een negatief effect heeft op de kwaliteit van onderzoek, is ook voor Noiriel glashelder. Bovendien vergroot het de afstand tussen academici en de rest van de maatschappij: 'Het verbale geweld op sociale media duwt veel van mijn collega's naar hun ivoren toren om aan al die tirades te ontkomen.'

Cancel culture

Een groot probleem volgens Heinich is *deplatforming*, in haar ogen een typisch Amerikaans fenomeen. In 2019 annuleerde de Sorbonne een

Can I see the Sorbonne?

© Cath Hermans

terugdenken aan de slechte neveneffecten destijds: 'Mensen zoals ik, die enorm gepolitiseerde universiteiten hebben gekend, zien nu een terugkeer van die politisering.'

Wie *deplatforming* zegt, zegt *cancel culture*. Het fenomeen, vaak bestreden door neo-conservatieven, haalt zich ook heel wat tegenstanders uit de linkse intelligentsia op de hals. Heinich is niet mals voor de *social justice warriors* die liever de mond snoeren dan in discussie treden: '*Cancel culture* is volledig tegengesteld aan de gewoontes en de geest van Frankrijk, waar vrijheid van meningsuiting slechts door de wet kan ingeperkt worden. Het is een absurde en totalitaire praktijk. Voor ons lijkt het op fascisme.'

'Het verbale geweld op sociale media duwt veel van mijn collega's naar hun ivoren toren om aan al die tirades te ontkomen'

[Gérard Noiriel](#), *co-auteur Race et sciences sociales*

Critici van de amerikanisatie zien de academische vrijheid, die in Frankrijk quasi-absoluut is, langzaam eroderen. Heinich, samen met vele anderen, verdedigt het idee dat 'het werk van universitaires door niemand anders dan door de universitaires zelf gedictieerd moet worden'. Het pro-

Non.

bleem stelt zich vooral aan de grote universiteiten in metropolen als Parijs en Lyon, merkt Danièle Héryn vanuit haar ervaring als parlementariër voor het departement Aude.

Vive la République!

Wat men ook vaak hoort is dat de waarden van de Franse Republiek onder schot worden gehouden. Centraal daar is het republikeinse universalisme, met haar nadruk op de gedeelde mensheid van iedereen, in tegenstelling tot het 'identitarisme', waarbij de particuliere identiteit van het individu voorop wordt gesteld. 'Dit nieuwe identitarisme heeft de neiging te scheiden, te vervleugelen en identiteit essentialistisch op te vatten, wat verdeelt in plaats van verbindt', meent Heinich. Zo'n attitude legt bijvoorbeeld 'een door ras gestuurde lezing van de werkelijkheid op', stelt Noiriel.

Een van die republikeinse waarden is de omstrede *laïcité*, die volgens Heinich als 'een afwijking' wordt gezien door de vaandel dragers van Amerikaanse ideeën.

'Ik weet niet of dit onderzoek er wel echt gaat komen'

[Danièle Héryn](#), *parlementslid*

De preoccupatie met thema's als racisme en religieuze intolerantie heeft ook budgettair een grote impact, stelt Heinich. Ze vertelt over collega's van haar, islamologen, die het beperkte onderzoeksgeld vaak naar projecten rond islamofobie moeten zien gaan, in plaats van naar onderzoek over de islam zelf.

Studiedomeinen als genderstudies en Afro-Amerikaanse studies kunnen in Frankrijk ook op verzet rekenen. Opnieuw vreest men hier de politisering van onderzoek, waardoor het moet inboeten aan kwaliteit en wetenschappelijke rigueur. Hongarije schafte in 2018 alle programma's van genderstudies af, maar Heinich wil van geen gelijkstelling weten: 'Wij zijn Hongarije niet.'

Wij stellen slechts voor om te streven naar een beter evenwicht en meer controle, niet om bepaalde opleidingen te onderdrukken.'

De universiteitsinspectie

Op 16 februari kondigde minister van Hoger Onderwijs, Wetenschappelijk Onderzoek en Innovatie Frédérique Vidal in het Frans parlement aan dat het nationaal onderzoekscentrum, het Centre national de la recherche scientifique (CNRS), een onderzoek zal voeren in alle universiteiten van het land, met specifieke belangstelling voor de campussen sociale wetenschappen.

De aankondiging werd door veel academici als een stap in de goede richting ontvangen, maar ook verwijten als 'te laat' en 'niet de taak van de overheid' passeerden de revue. Een open brief in *Le Monde* van 22 februari, ondertekend door meer dan prominente 160 academici (waaronder Nathalie Heinich), plaatste vraagtekens bij de rol van het CNRS, en stelde voor het onderzoek te laten voeren door een overheidsafhankelijke instantie.

Voor Noiriel gaat elke interventie van de overheid te ver. 'Wij zouden als academici zelf in staat moeten zijn om ons collectief te mobiliseren voor de academische vrijheden.' Daar is volgens hem een nieuwe 'discussie-ethiek' voor nodig, met name in de academische sector zelf, omdat 'een deel van onze collega's de lawine van beledigingen die wij hebben ondergaan, hebben gevoeld.'

De voornaamste aanleiding voor het onderzoek, samen met een wetsontwerp die de strijd met het 'islamisme' wil aangaan, was volgens velen de moord op Samuel Paty. De leerkracht geschiedenis werd op 16 oktober in een voorstad van Parijs onthoofd nadat hij een Mohammedcartoon had getoond in de klas.

Wat parlementslid Héryn vooral belangrijk vindt, is dat iedereen een concreter beeld krijgt van de abstracte fenomenen die het debat domineren. Maar ondanks alle media-aandacht, durft ze de beloftes van de regering in vraag stellen: 'Er zijn al uitwisselingen gebeurd met enkele universiteiten, maar ik weet eerlijk gezegd niet of dit er wel van gaat komen. We zullen zien.' ☺

© Oriane Lecluyse

Filosoof Susan Neiman: 'Martin Heidegger was een gestoorde charlatan'

In Denkers voor onze tijd interviewen we grote geesten over actuele uitdagingen. Deze editie: filosoof Susan Neiman. 'Qua omgang met het verleden moet er in België nog veel gebeuren.'

door [Emiel Roothoof](#)t en [Oriane Lecluyse](#)

Voor iemand die zich bezighoudt met het kwaad, nazi's en slavernij, is Susan Neiman verrassend vrolijk. Achter haar betoverende lach zit een ondeugende ziel, iemand die wel graag eens roddelt over haar collega-filosofen. Zo is Martin Heidegger 'een nogal gestoorde charlatan', leest Theodor Adorno niet genoeg poëzie en is Susan Sontag 'een vreselijk mens'. De Amerikaanse filosoof is zelf ook al gewoon geraakt aan de praatjes die er over haar verkocht worden – ze zou een zwak afkooksel van Hannah Arendt zijn, geen echte filosoof, en ga zo maar door.

'Als je in Berlijn woont, besef je dat nazi's gecompliceerde mensen waren'

Wij zijn blij jullie te melden dat die praatjes maar praatjes zijn en dat Neiman haar plaats op het filosofische toneel verdient. Ze brak in 2002 door met *Het kwaad in het moderne denken*, een eigenzinnige benadering van de geschiedenis. Mensen zijn enorm aangetrokken tot het kwaad, dat realiseerde ze zich toen haar volgende boek *Morele helderheid* beduidend minder verkocht. 'Wie wil daar nu over lezen?', parafraseerde ze haar niet-lezers.

Maar met *Wat we van de Duitsers kunnen leren* heeft ze nu een boek geschreven dat midden in de actualiteit staat. Met Duitsland en de Verenigde Staten als *case studies*, schetst ze een normatieve theorie over hoe we met het gruwelijke verleden moeten omgaan. Rector Luc Sels citeerde haar in een blogbericht over de verwijdering van een Leopold II-buste uit de Universiteitsbibliotheek. 'Ik was enorm vereerd', vertelde ze ons.

Leren van de Duitsers

Toen Neiman zo'n 35 jaar geleden de Verenigde Staten voor West-Berlijn verruilde, verwachtte ze

'zich te focussen op Kant en Goethe'. Is dat even anders uitgedraaid. Het land – toen West-Duitsland – verraste haar vooral in de omgang met het nazi-verleden. In tegenstelling tot wat er in Oost-Duitsland werd gedaan, gebeurde er nooit een echte denazificatie in het Westen.

De mentaliteit daar had ze niet verwacht: 'Niet alleen had de meerderheid van de naoorlogse West-Duitsers niet echt spijt van de misdaden van de nazi's, maar ze zagen zichzelf als de grootste slachtoffers van de oorlog. Dat was echt een schok, want mensen praatten er niet over. Ze beschouwden het als iets vanzelfsprekends.'

Daarnaast moest ze haar beeld van de nazi's grondig bijstellen: 'Buiten Duitsland bestond het idee dat de nazi's een soort onmenselijke monsters waren en er is een neiging om ze in symbolen te veranderen in plaats van in mensen. Als je in Berlijn woont, besef je dat het gecompliceerde mensen waren. Dat betekent niet dat je vergeeft wat er is gebeurd. Het betekent gewoon dat je het beter probeert te begrijpen, zodat het nergens anders gebeurt.'

'Door de nazi's worden we bijziend en kunnen we grote objecten zien, maar geen kleinere, subtielere vormen van kwaad'

Volgens Neiman presenteren we nazi's vaak als symbolen van het absolute kwaad, waardoor andere vormen van kwaad in het niet verdwijnen. 'Door de nazi's worden we bijziend en kunnen we grote objecten zien, maar geen kleinere, subtielere vormen van kwaad', stelt ze. 'Dat betekent niet dat we de nazi's moeten vergeven. Het betekent niet op de een of andere manier beslissen dat ze niet slecht zijn. Het betekent dat we moeten beseffen dat het kwaad gecompliceerd is en dat het in vele vormen voorkomt.'

Nazi's in het curriculum?

'Martin Heidegger was een gestoorde charlatan.' Nee, het lag niet aan de Zoom-verbinding of de taalbarrière; ze had het echt gezegd. (Heidegger was aangesloten bij de NSDAP van Adolf Hitler en een berucht antisemiet. In het laatste decennium zijn de *Zwarte Schriften* verschenen, notitieboekjes waaruit zijn Jodenhaat duidelijk blijkt.)

Zulke uitspraken zijn blasfemie in het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte, maar Neiman aanvaardt geen weerwoord: 'Ik kan gewoon niemand serieus nemen die in 1947 schreef dat het weigeren van zijn vergunning om les te geven erger was dan welke van Hitlers misdaden dan ook. Daar zat hij dan, in zijn hut in het Zwarte Woud te denken: "Dit wordt gaaf om over veertig of vijftig jaar te publiceren." Echt angstaanjagend.'

Talrijk zijn de studenten die al tranen hebben gelaten bij Heideggers *Sein und Zeit*, en dat niet door de poëtische schoonheid ervan. Ook Neiman heeft moeite met de Duitse filosoof. 'Ik denk dat als je Heidegger zou proberen af te houden van die uiterst pretentieuze en plechtige taal, het niet zo belangrijk is als mensen het hebben laten lijken', meent ze.

'We nemen de prestaties van de moderniteit volledig als vanzelfsprekend aan en dan hameren we gewoon op wat er mis is'

Erger nog dan zijn antisemitisme, vindt Neiman zijn anti-modernisme. 'We nemen de prestaties van de moderniteit volledig als vanzelfsprekend aan en dan hameren we gewoon op wat er mis is. Dat is een vergissing, want geen van de denkers die dat doen heeft echt een oplossing, behalve tijdreizen: "Laten we teruggaan naar het oude Griekenland."'

Het werk van zijn auteur scheiden zit er voor Neiman dan ook niet in: 'Nee, ik denk niet dat filosofen dat mogen doen, eerlijk gezegd, omdat filosofie een fundamenteel normatieve discipline is.'

Het kwade verleden ... en toekomst

Toen in de zomer van vorig jaar de Black Lives Matter-beweging ook kwam aankloppen aan de Leuvense Universiteitsbibliotheek, wist Sels meteen wat gedaan: de buste van Leopold II werd onmiddellijk verwijderd. Hij citeerde in dat verband Susan Neiman, expert als het aankomt op wat de Duitsers noemen *Vergangenheitsaufarbeitung*, oftewel 'het verwerken van het verleden'.

'Deze softporno van Cardi B, wat gaat dat doen met de seksualiteit van tieners van zestien?'

En inderdaad, Neiman zou juist hetzelfde hebben gedaan. Iedereen (behalve Duitsers) zou zich moeten afvragen of er in zijn nationale geschiedenis een misdaad is gebeurd van het kaliber van de Holocaust. Hoewel ze meent niet genoeg te weten over België en Congo om specifieke aanbevelingen te doen, is ze van mening dat er 'in België iets moet gedaan worden'. 'Veel, waarschijnlijk', voegt ze daaraan toe.

Neiman vindt het te gemakkelijk om het kwaad van de twintigste eeuw te zien als een gevolg van de Verlichting – de Holocaust of Hiroshima als een verabsolutering van de beheersing van de natuur.

Voor de crisis van de moderniteit vinden we de schuldige in het kapitalisme. Het is niet alleen de onderliggende oorzaak van de ecologische crisis, maar ook van ons ongeluk: 'De Verlichting of zelfs mijn eigen jeugd, die in de jaren 60 en 70 was, vatte geluk niet op als de constante consumptie van upgrades, upgrades, upgrades, ... De snelheid en de massa van productie waar we nu in moeten geloven als noodzakelijke sleutels voor menselijk geluk, dat moet stoppen.'

De softporno van Cardi B

In het midden van een exposé over *Mein Kampf* onderbreekt ze zichzelf. Er zit haar iets dwars. Ze vraagt of we naar de Grammy's hadden gekeken. Nee, is ons antwoord. Ze beschrijft een optreden van Cardi B en Megan Thee Stallion. WAP.

© Justine Lambrechts

Natuurlijk. Ze was geen fan, zo te horen: 'Ik vroeg me af: "O God, gaat dit seks voor jonge mensen verpesten?" Ik bedoel, serieus, deze softporno, wat gaat dat doen met de seksualiteit van tieners van zestien? Is dit wat het betekent om een grave volwassene te zijn?'

'Het was briljant van Hannah Arendt om het kwaad als een schimmel voor te stellen'

'Ik realiseer me dat het verband tussen Hitler en Cardi B misschien een beetje vergezocht is', geeft ze lachend toe. Maar wat later houden haar associaties steek. Ze vindt dat het tijd wordt om onze ideeën over vrijheid van meningsuiting bij te stellen. Net als Cardi B omarmt Frans satiremagazine *Charlie Hebdo* 'vulgariteit omwille van de vulgariteit', zonder dat 'het een doel dient'.

De Amerikanen hebben dan weer 'een fetisj voor het Eerste Amendement van de Grondwet', dat het recht van vrijheid van meningsuiting toe-

kent aan alle burgers. Door het gevaar dat desinformatie op sociale media stelt, is ze er 'niet meer van overtuigd dat alles nog zomaar mogelijk is'.

Haar mening over *Charlie Hebdo* neemt niet weg dat ze humor een goede manier vindt om met het kwaad om te gaan. Zo vergeleek Hannah Arendt de nazi Adolf Eichmann met een schimmel. 'Dat is niet diep. Schimmel is niet sexy, toch? Het was briljant om het kwaad zo voor te stellen.' Het was volgens Neiman dan ook Arendts bedoeling om 'de aura verbonden aan een satanische opvatting van het kwaad te vermijden'.

We hebben nog over veel meer gepraat, maar deze twee pagina's zijn weldra gevuld. Daarom laten we u achter met een typisch Neiman-antwoord. We vroegen haar wat ze vond van de uitspraak van Theodor Adorno dat 'poëzie schrijven na Auschwitz barbaars is'. 'Welnu', zei ze, 'ik denk dat hij dan niet genoeg poëzie heeft gelezen.' *Susan left the meeting.*

Lees het integrale interview met Susan Neiman op [veto.be](#).

Gezocht: het recht op onbereikbaarheid

Een gebrek aan deconnectie kan leiden tot stress, vermoeidheid en zelfs burn-outs. Toch wordt er amper gesensibiliseerd en ontbreekt een regulerend kader. Mag een academicus nog onbereikbaar zijn?

door [Thomas Maes](#) en [Lara Lismont](#)

Uitputting, stress en in ergere vorm zelfs burn-out. Ze zijn niet min, die potentiële gevolgen van voortdurend bereikbaar, voortdurend geconnecteerd zijn. Ook studenten en proffen hebben recht op deconnectie, maar tot op vandaag ontbreekt een kader waarop ze kunnen terugvallen om dat recht af te dwingen.

Zou Toledo ooit al meer gebruikt zijn dan nu? Als gevolg van de pandemie *boomen* de online communicatiekanalen, daarmee de scheiding tussen privé en werk als nooit tevoren onder druk zettend.

Vandaar dat in januari een collectieve arbeids-overeenkomst werd afgesloten rond telethuiswerk. Een van de belangrijke punten daarin is het recht op deconnectie. Deconnectie gaat over het ontkoppeld zijn van werkgerelateerde ICT's met het oog op mentaal herstel en algemeen welzijn. Broodnodig, want zulke momenten zorgen ervoor dat je even kan loslaten en kan recupereren.

Lesvrije, maar geen stressvrije week

Ook in de academische wereld is de druk om bereikbaar te blijven een pijnpunt. 'Studenten en proffen hebben een flexibele omgang met werktijd en deadlines', vertelt Alice Verlinden, doctoranda in Werk en Organisatiestudies aan de KU Leuven. 'Daardoor is het uitdagend om te garanderen of reguleren wanneer en hoe iemand onbereikbaar mag zijn.'

'Constant bereikbaar moeten zijn is niet de oorzaak van mijn burn-out maar het is wel de reden waarom die niet weggaat'

[Isabelle*](#), *studente aan de KU Leuven*

Deconnecteren is dan wel broodnodig om tot rust te komen, in de praktijk is het moeilijk als je niet anders kan dan je mails te controleren op binnenkomende opdrachten. 'Om 18u 's avonds kreeg ik een mail dat we de volgende ochtend verplicht aanwezig moesten zijn voor een online eve-

nement met bijhorende opdracht', vertelt Jelle*, student aan de UCLL. Het is moeilijk om op zo'n moment daartegen in te gaan zonder richtlijnen.

Ook studente Isabelle*, die te kampen kreeg met een burn-out, vertelt over de link met haar moeilijkheid om te deconnecteren: 'Constant bereikbaar moeten zijn is niet de oorzaak van mijn burn-out maar het is wel de reden waarom die niet weggaat.'

'Door corona is de druk wel vergroot om iets richtinggevends te doen rond deconnectie'

[Deb Vansteenwegen](#), *hoofd personeelsdienst KU Leuven*

'Net na de lesvrije week had ik al een thesis-deadline', vertelt ook KU Leuven studente Katja*. 'Ik was vroeg klaar met de examens, dus ik was haast direct terug beginnen thesissen. In de lesvrije week zelf plande ik aan zee wat te ontspannen, maar maandag had ik een afspraak met mijn promotor. Die afspraak werd keer op keer uitgesteld, wat me dwong om daar constant mee bezig te zijn. Precies alsof mijn promotor niet besefte dat het lesvrije week was.'

You've Got Mail

Verlinden wijst op de rol van technostress: 'Het onverwachts karakter van technologie kan voor stress zorgen. Je weet niet wat zal binnen komen, dus je kan een soort *fomo* (*fear of missing out*, *red.*) krijgen, een angst om belangrijke berichten te missen.'

Die neiging om berichten te gaan controleren wordt er niet minder op, nu de communicatie zoveel online verloopt. Maar ook interne dwang en verwachtingen spelen mee, vertelt Verlinden: 'Doordat je kan zien wanneer iemand een mail doorstuurt, kan er druk ontstaan om snel te ant-

© Gaëlle Delandmeter

woorden. Zo ontstaat de vrees om als een slechte collega gezien te worden als je dat niet doet.'

Dat interne druk een rol speelt, vertelt ook Ivana Vranjes, assistent professor in de Arbeid- en Organisationspsychologie aan de universiteit van Tilburg. 'Als ik 's avonds een mail binnenkrijg over een probleem dat opgelost moet worden, vind ik het zelf heel moeilijk om die te laten liggen.'

Vranjes vult aan: 'Als professor heb ik het gevoel dat er van je verwacht wordt dat je heel bereikbaar bent. Je wil ook gewoon snel antwoorden zodat de studenten tevreden over je zijn.' Deb Vansteenwegen, hoofd personeelsdienst van de KU Leuven, geeft aan dat onduidelijke verwachtingen een nefaste rol kunnen spelen: 'Als collega's snel mails beantwoorden, ook in het weekend, kan dat verwachtingen scheppen en druk met zich meebrengen. Zo kan een ongezonde cultuur ontstaan.'

De academische vrijheid om continu gestoord te worden

Wie zich nu op het Onderwijs en Examen Reglement (OER) wil beroepen om hun recht op onbereikbaarheid te garanderen, komt lelijk uit. 'Studenten moeten hun mails binnen een redelijke termijn lezen en kunnen zich niet op het niet-lezen ervan beroepen om verplichtingen te ontkomen', staat daar te lezen.

Algemene regels installeren die ieders deconnectie beschermen blijkt echter moeilijk zonder daarbij de flexibiliteit te limiteren die academici zo nodig hebben. 'Door strikte regels op te leggen zoals een verbod op mails na de werkuren, geraak je de academische flexibiliteit kwijt', bevestigt Vansteenwegen, van de KU Leuven personeels-

dienst. We maken rond bereikbaarheid liever afspraken in de teams zelf.'

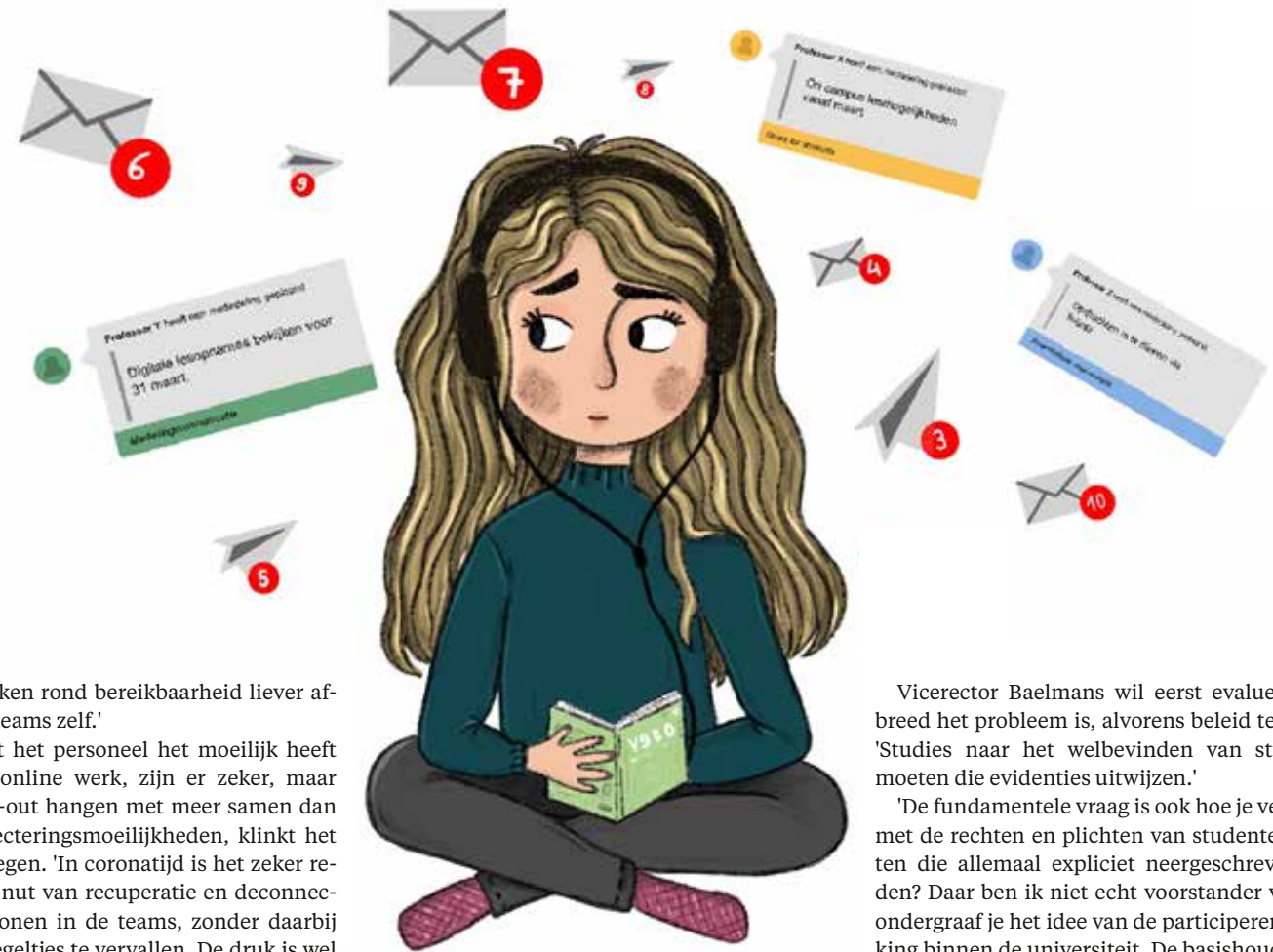
Signalen dat het personeel het moeilijk heeft met het vele online werk, zijn er zeker, maar stress en burn-out hangen met meer samen dan enkel deconnecteringsmoeilijkheden, klinkt het bij Vansteenwegen. 'In coronatijd is het zeker relevant om het nut van recuperatie en deconnectie te beklemtonen in de teams, zonder daarbij in algemene regeltjes te vervallen. De druk is wel vergroot om iets richtinggevends te doen rond deconnectie. Ik wil daarover zeker in debat gaan, deconnectie zal ook in het hybride werk post covid belangrijk blijven.'

'Sensibiliseren aan de hand van een charter rond deconnectie kan ook voor de universiteit interessant zijn'

[Alice Verlinden](#), *doctoranda in Werk en Organisatiestudies KU Leuven*

Waar kan je wel op terugvallen als student als de werkpijkkels je deconnectie verhinderen? Vicerector onderwijs Tine Baelmans wijst in de eerste plaats op het kalenderjaar: 'Dat is een kader waar proffen mee rekening dienen te houden, namelijk de student met rust laten in de blok en het verlof. Anders hoop ik dat de POC (*de Permanente Onderwijscommissie waar personeel en studenten in dialoog treden*, *red.*) problemen opvangt.'

'Er werd ons wel gevraagd om ons zoveel mogelijk te houden aan de uurroosters', vertelt professor Magaly Rodriguez Garcia: 'Dat is ons gevraagd, maar ik verneem van studenten dat

© Hannah Vleifont

sommige collega's daar wat vrijer mee omgaan en hun lessen op andere momenten online plaatsen. De vraag is of de faculteit al dan niet meer controle kan uitoefenen op dat vlak.'

Een charter rond onbereikbaarheid

Gelet op de rol van interne dwang en stress, is het cruciaal om verwachtingen te verduidelijken en concrete afspraken te maken, vertelt Verlinden. 'Het OER stelt dat studenten binnen een redelijke termijn hun mails moeten bekijken. Definieer dat helder en maak duidelijk dat mensen in het weekend gerust dingen opzij mogen zetten.'

'Sommige bedrijven werken met een charter. Daarin benadrukken ze dan het belang van deconnecteren. Op die manier sensibiliseren kan voor de universiteit ook een interessante optie zijn.' Het probleem doet zich namelijk voor wanneer het kader van uurroosters en kalenderjaar niet nagevolgd wordt of onderlinge afspraken rond onbereikbaarheid ontbreken. Zo'n charter kan een gunstig aangrijpingspunt zijn voor studenten. Die zouden zulke richtlijnen kunnen aangrijpen in communicatie met proffen, gezien het hiërarchisch verschil tussen professor en student nu afspraken rond onbereikbaarheid kan bemoeilijken.

Vicerector Baelmans wil eerst evalueren hoe breed het probleem is, alvorens beleid te maken. 'Studies naar het welbevinden van studenten moeten die evidenties uitwijzen.'

'De fundamentele vraag is ook hoe je verder wil met de rechten en plichten van studenten. Moeten die allemaal expliciet neergeschreven worden? Daar ben ik niet echt voorstander van, dan ondergraaf je het idee van de participerende werking binnen de universiteit. De basishouding zou er één moeten zijn van dialoog tussen studenten en academisch personeel.'

'Moeten de rechten en plichten van studenten allemaal expliciet neergeschreven worden? Daar ben ik geen voorstander van'

[Tine Baelmans](#), *vicerector Onderwijsbeleid KU Leuven*

'Regelgeving ben ik dus geen voorstander van, maar een charter of een engagementsverklaring is van een andere orde; dat is dan eerst nog een debat waard. Het lijkt me als algemene richtlijn wel normaal dat studenten maar éénmaal per dag hun mail moeten checken.'

Op vlak van sensibilisering lijkt in elk geval nog een weg te gaan. Ook professor Rodriguez Garcia gaat akkoord: 'Je moet niet altijd direct antwoorden of bereikbaar zijn; iedereen heeft recht op een weekend, een rustmoment. Het is belangrijk dat te communiceren.'⁹

** dit zijn gefingeerde namen.*

In het teken van de tekenaar

Kunst is leuk, maar ook belangrijk! Elke *Veto* geven we het potlood door aan een talentvolle illustrator voor een persoonlijke poster. Wil jij ook eens een poster maken? Stuur dan naar beeld@veto.be. Deze week is Eva Druyts aan de beurt.

'Mijn werk draait om verwondering'

Als kind tekende ze veel. Tijdens haar studie was er minder tijd voor, maar sinds ze voor de klas staat, is ze er weer helemaal in gerold. Het kindse blijft voor Stina De Roeck een grote inspiratie.

door [Joanna Wils](#)

Stina De Roeck maakte haar eerste publieke schildering op de *legal wall* van Stelplaats, maar intussen kleurt haar *street art* muren en ramen over heel Leuven. Door corona is er meer kunst naar het straatbeeld gebracht. 'Omdat er geen expo's meer mogelijk waren, zijn er veel raamschilderingen gemaakt. De bedoeling is dan echt om mensen op te beuren. In gewone tijden mag er meer kunst in het straatbeeld.'

'Muurschilderingen blijven wel spannend. Ze zijn permanent waardoor zo'n project heel groot voelen in mijn hoofd. Het lijkt nog altijd alsof je iets illegaals aan het doen bent, alsof je mensen hun gevel beklad.'

Natuur en vrouwelijkheid

Vooral natuur en vrouwelijke figuren keren vaak terug. 'Het was oorspronkelijk niet de bedoeling dat het vrouwtje mij zou voorstellen, maar het is nu wel een herkenbaar symbool geworden.' De natuur in haar werk heeft iets onvermijdelijks. 'Wat de natuur maakt, komt vaak terug in hoe mensen kunst maken. Ik ben vaak verbaasd over hoe natuur zo symmetrisch, fijn en afgelijnd kan zijn. Dat probeer ik in mijn werk te integreren, bijvoorbeeld in golvende lijnen.'

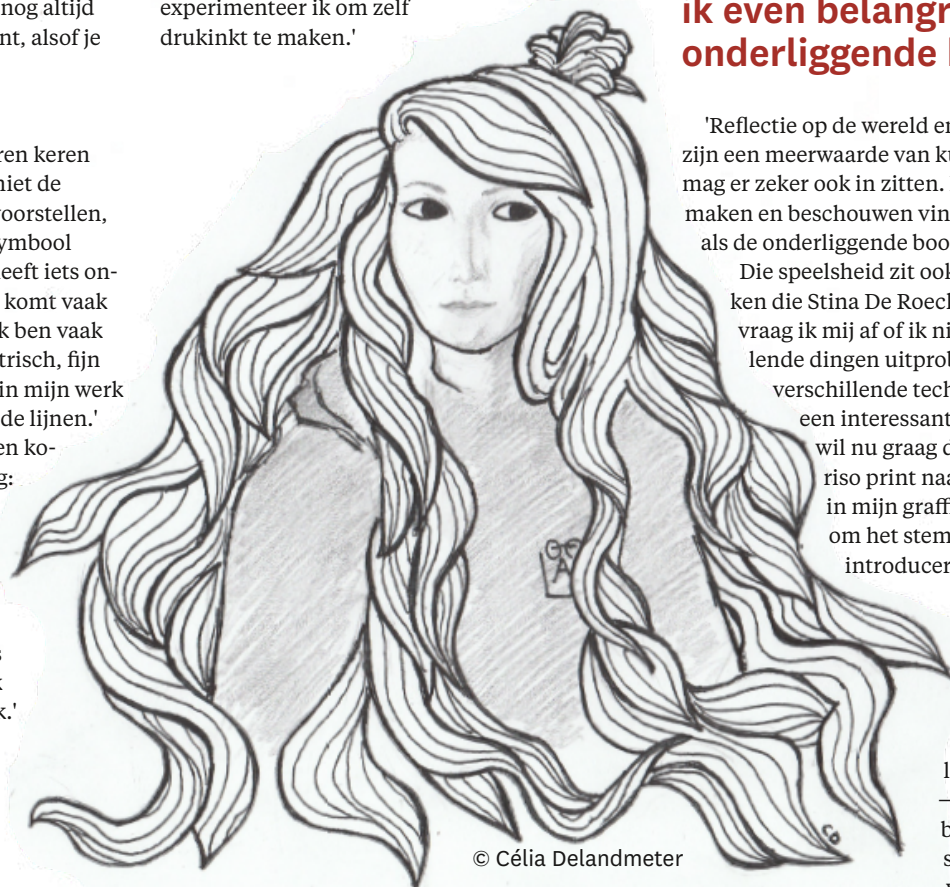
In veel tekeningen en schilderijen komen inderdaad golvende lijnen terug: in lange haren en natuurtaferelen. 'Dat is het resultaat van een heel meditatief proces waarbij ik eerst de grote lijnen uitzet om ze dan in te vullen. Door die stroom te volgen komt er beweging in het werk. Het is heel repetitief proces en daarom ook rustgevend, zoals de natuur eigenlijk.'

'Kinderen geven mij heel veel energie en input'

Dat meditatieve komt ook tot uiting in alle technieken die De Roeck gebruikt. Ze tekent en schildert, maar drukt ook op verschillende manieren en maakt haar eigen papier. 'Sommige druktechnieken vergen een proces van verschillende dagen alvorens de print klaar is om te drukken.'

'Als je drukt is het papier ook niet enkel de drager, maar deel van het werk. Als je het papier beschouwt als een kunstwerkje op zich, dan kan je het laten gelijklopen met het beeld dat er op komt of dat beeld er net laten uitspringen.'

'Ik haal er veel voldoening uit een eindproduct te maken vanaf de grondstof. Zo ben je in elke fase van het proces betrokken en kruipt er steeds een stukje van jezelf in het werk. Ik hecht daarom ook veel belang aan materiaalkeuze. Momenteel experimenteer ik om zelf drukinkt te maken.'

Die creatieve invloed is terug te vinden in de dromerigheid en speelsheid van De Roecks tekeningen. 'Het draait eigenlijk vooral rond verwondering en hoe we als mens weer naar de wereld kunnen kijken door de ogen van een kind. Zeker nu kan het een hulp zijn om elke dag iets nieuws te ontdekken in de dingen die je al kent.'

'Genieten van het maken en beschouwen van kunst vind ik even belangrijk als de onderliggende boodschap'

'Reflectie op de wereld en maatschappijkritiek zijn een meerwaarde van kunst, maar het speelse mag er zeker ook in zitten. Het genieten van het maken en beschouwen vind ik even belangrijk als de onderliggende boodschap.'

Die speelsheid zit ook in de vele technieken die Stina De Roeck uitprobeert: 'Soms vraag ik mij af of ik niet te veel verschillende dingen uitprobeer.' Maar tussen die verschillende technieken ontstaat wel een interessante kruisbestuiving: 'Ik wil nu graag de felle kleuren van riso print naar limo brengen. En in mijn graffiti probeer ik soms om het stempelffect van limo te introduceren.'

Lockdownkindje

Een van de laatste nieuwe ontwikkelingen is een project dat tijdens de lockdown is ontstaan — een geïllustreerd boekje. 'Mijn nicht schrijft en trekt de wereld rond. We communiceerden vaak via

gedichten en beelden: zij stuurde teksten door, ik las die en onderstreepte woorden die meteen een beeld oproepen. Daar maakte ik met Chinese inkt illustraties bij die ik terugstuurde. Zo zijn onze aparte interpretaties samengesmolten.'

Hoe zit het met de straatmuzikant?

Naast concerten en tentoonstellingen bevindt ook de straatmuzikant zich in een tijdelijke winterslaap. Voor degenen die nog optreden is het niet eenvoudig; toch proberen ze er het beste van te maken.

door [Kasper Nollet](#)

Derek McLean en zijn vriend Carlo Landzaat zijn geen onbekenden voor al wie al eens het station passeerde op een drukke dag. Van het stadsbestuur mogen straatmuzikanten niet meer actief zijn op zulke plaatsen waar er mondkemperplicht heerst, terwijl dat nu juist hun meest geliefde plekjes waren. 'Je moet dus creatief zijn', vertelt Derek, 'we zetten ons dan strategisch op plaatsen die net aan het begin of einde van de drukke straten liggen, waar de maskerplicht niet meer geldt.'

Corona hatsjoe

Terwijl de meeste muzikanten zijn gestopt met spelen, treden Derek en Carlo tegenwoordig meer op dan voor corona. 'Voor Carlo is dit zijn broodwinst, ikzelf doe het om hem te helpen, maar ook omdat ik er door de crisis nog meer nood aan heb', vertelt Derek. Voor hem is muziek een manier om de situatie draaglijker te maken.

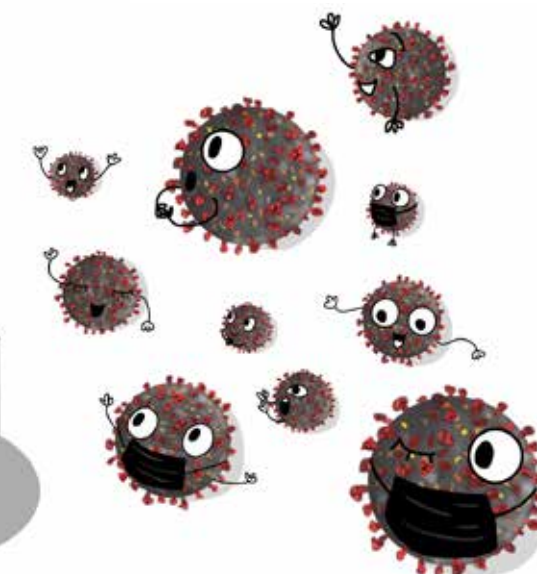
Ook de luisteraars hebben nood aan muziek en daar spelen de twee dan ook graag op in: 'We schreven al vroeg een lied over de lockdown, *Corona hatsjoe*. De mensen vragen daar dan ook naar. Het tovert steeds een glimlach op hun gezicht.'

'We zetten ons strategisch op plaatsen waar de mondkemperplicht niet meer geldt'

[Derek McLean, straatmuzikant](#)

Maar de stad is streng: iedere overtreding op de regel staat garant voor een boete van 250 euro. Dat gooit voor velen roet in het eten. Toch kunnen de muzikanten rekenen op solidariteit: 'Vorige zomer was ik op weg naar de winkel en zag ik iemand geweldig klarinet spelen. Toen de politie hem beboette kwamen toeschouwers spontaan bijleggen met wat ze op dat moment op zak hadden.'

Onderling proberen de straatmuzikanten contact te houden, noodgedwongen via alternatieve kanalen. 'We hebben een discordgroep. Dat is niet ideaal, maar het houdt wel de moraal goed.' Ze wisselen er verhalen, muziek en ideeën uit. 'Voor de echte *diehards* is het een manier om te kunnen blijven spelen.'

Over de streep

Het is duidelijk wat voor Derek en Carlo beter kan: 'De maskerplicht is het grote probleem. We vinden het niet erg er een te dragen in de winkel of op straat, maar tijdens het spelen zijn er genoeg manieren om afstand te houden. Veel van ons leggen een gitaarzak op de grond om zo een natuurlijke barrière te creëren.'

De stad zou voor hen dus soepeler mogen zijn met de regels. 'Het is een beetje belachelijk,' vindt Derek. 'Het ene moment sta je over de streep en moet je boete betalen, maar aan de andere kant is het dan weer geen probleem.' Het recente idee van 'krijtbubbel' zoals ze die al in Gent hebben, is voor de twee muzikanten een voorbeeld van een mogelijke oplossing.

Straatmuzikanten mogen niet spelen op drukke plaatsen om samschelingen te vermijden

Bij de stadsdienst Inname Openbaar Terrein horen we dat het speelverbod in de plaatsen met maskerplicht er is om opstoppingen te vermijden. Straatmuzikanten mogen op de drukke plaatsen niet spelen opdat er geen samschelingen zouden gebeuren, zoals dat ook voor andere vormen van openbaar vermaak verboden is.

Dromen van de lente

Maar voor muziek moet er een uitzondering zijn, vindt Derek: 'Want zingen en luisteren naar muziek is wel degelijk gezond voor de mensen en hun mentaal welzijn.' Volgens hem zou een versoepeling op de maskerregels voor meer motivatie zorgen om ze te volgen. Zo'n toegeving is blijkbaar wel een van de eerste die de stad zou doen wanneer de cijfers terug gunstiger zijn. Wanneer dat precies zou zijn, is wel nog koffiedik kijken.

De straatmuzikanten blijven hoopvol: 'De hele situatie lijkt soms één groot complot om al het plezier uit het leven te halen, maar we kunnen niet anders dan er het beste van maken.' Het belangrijkste voor hen is muziek te kunnen blijven spelen. Wanneer het culturele leven binnenkort weer uit haar lange slaap ontwaakt, zijn de straatmuzikanten hopelijk niet de laatsten om de lente aan te vatten.☺

Hollywood en onderrepresentatie

Minderheden worden noch voldoende gerepresenteerd in Hollywood, noch door zichzelf. Een complexe situatie met uiteenlopende factoren aan de basis.

door [Mikhail Efimenko](#)

Disobedience, *Ammonite*, *Moonlight*, *Dallas Buyers Club* — dit zijn enkele films uit de voorbije jaren waarin cis heteroseksuele acteurs en actrices LGBTQ-rollen vertolken in de hoofdrol. In *Ammonite* wordt dit gedaan door Saoirse Ronan en Kate Winslet, in *Disobedience* door Rachel Weisz en Rachel McAdams, en in *Moonlight* speelt de heteroseksuele Trevante Rhodes de homoseksuele Chiron.

Maar de vraag die vaker en vaker opduikt in recente jaren: is deze manier van vertolking wel nog ethisch verantwoord, vooral met de hoeveelheid LGBTQ-acteurs die momenteel actief zijn in de massamedia?

Te weinig rollen & te weinig acteurs

Tot in de jaren 1980 gaf Hollywood een heel beperkte representatie aan diversiteit weer, wat ervoor zorgde dat minderheden weinig of geen herkenning hadden. Wanneer er een niet-wit personage voorkwam in de film, slaagde de filmindustrie er niet in om die op een correcte manier weer te geven. In cartoonfilm *Dumbo* bijvoorbeeld, spreken de zwarte raven Afro-Amerikaan-

se slang, en in *Breakfast at Tiffany's* speelt Mickey Rooney de WOII propaganda-versie van een Japanner.

In de laatste 30 jaar merken we echter dat de maatschappij zich meer bewust is van de misrepresentatie van minderheden. Toch blijft het voor de filmindustrie, vooral bij grote studio's, moeilijk om minderheden voldoende en op correcte manier af te beelden. Een voorbeeld is de vertolking van een Chinees-Hawaiiaanse vrouw door Emma Stone in de film *Aloha*.

In 2019 kwamen LGBTQ-personages in slechts 18,6% van de algemene filmreleases voor

Volgens een onderzoek van GLAAD, een Amerikaanse NGO die zich bezig houdt met representatieproblemen in de media, kwamen LGBTQ-personages in 2019 in slechts 18,6% van de algemene filmreleases voor. Dit zijn er 22 van de 118 films,

waar onder meer de eerder vernoemde titels tot behoren. Zo zijn het de blockbusters, voor het grote publiek betemd, die nog sterk tekort komen aan een volwaardige representatie van de LGBTQ-community. Daarnaast valt het op dat het vooral heteroseksuele acteurs en actrices zijn die deze rollen spelen, maar die gegevens werden niet in de studie opgenomen.

Televisie doet het beter

Wanneer we echter kijken naar tv-series, wordt onze hoop op verbetering hersteld. Zo'n 9,1% van de terugkerende personages uit Amerikaanse series in 2020 waren LGTBQ-personen. Daaronder vallen ook unieke series, waarbij meerdere hoofdpersonages tot de LGBTQ-gemeenschap behoren.

Voorbeelden hiervan zijn series zoals *Sense8*, *Orange is the New Black*, *Brooklyn Nine-Nine* en zelfs superhelden-series zoals *Supergirl* met Nia Nal, alias the Dreamer, die onlangs ook de oversteek heeft gemaakt naar de stripboeken. In de series duiken homoseksuele, biseksuele en trans personen op.

Deze series toonden een prachtige representatie van de LGBTQ-community en kenden een wereldwijd succes. Waarom nemen de grote studio's dan geen voorbeeld aan de kleinere? Het antwoord op deze vraag is verscholen in de wortels van het door en door wit Hollywood, die tot op de dag van vandaag wordt gedomineerd door de *male gaze*.

Angst voor de rankings

Uit de resultaten van een onderzoek, uitgevoerd door Amerikaanse vakbond SAGAFTRA in september 2013, blijkt dat 53% van de ondervraagden geloofden dat regisseurs en producenten vooroordelen hadden ten opzichte van LGBTQ-acteurs. Bovendien was 45% ervan overtuigd dat marketing managers dachten dat LGBTQ-acteurs minder makkelijk te verkopen waren dan hun heteroseksuele collega's, zelfs voor de voorstelling van heteroseksuele rollen.

Dit is interessant aangezien datzelfde onderzoek duidelijk aangeeft dat er een redelijk aan-

tal LGBTQ-mensen werkzaam is in Hollywood en dat het lijkt alsof uitkomen als bi, lesbisch of homo geen impact heeft op het aantal rollen dat je krijgt. Dan blijft de vraag waarom heteroacteurs die rollen zo vaak opnemen.

Dit stigma rond LGBTQ-acteurs toont zich in alle facetten van de filmindustrie, zelfs na de casting van de acteurs. Bruce E. Drushel ontdekte in 2019 tijdens een onderzoek naar populaire films bij minderheidsjongeren — iets wat vaak als noodzakelijk deel van hun ontwikkeling wordt gezien — dat 82% van de films die aangeraden worden aan die jongeren uiteindelijk als *unrated* of *r-rated* zijn uitgekomen, twee ratings die een doodstraf betekenen voor Amerikaanse films.

Studio's zijn bang om LGBTQ-personages te tonen uit angst voor de strengere kritiek vanuit de MPAA

Studio's lijken minder zin te hebben om films uit te brengen met LGBTQ-personages omdat ze bang zijn om een gelijkaardige ranking te krijgen. Een voorbeeld is *But I'm A Cheerleader*, een romantische komedie over een meisje in een re-educatie kamp. Deze film, zonder naakt, bloed of seks heeft uiteindelijk toch een *r-rating* gekregen van de MPAA, de tweede hoogste rating die je kon krijgen — bovenop het feit dat er een stuk van de film werd weggesneden.

Dus, een deel van het probleem is duidelijk: studio's zijn bang om LGBTQ+ mensen te tonen in hun films uit angst voor strengere kritiek vanuit de MPAA en gelijkaardige studio's. Maar is hun angst wel gerechtvaardigd?

Censureren om te paaien

In 2019 onderzocht Wayne W. Wilkinson de censuur op LGBTQ-personages in films voor tieners, waaruit bleek dat conservatieve kijkers dit steunden. Een ander onderzoek in Groot-Brittannië toonde vorig jaar dat slechts de helft van de ondervraagde personen het idee van een homoseksuele prinses kon accepteren.

Daarnaast hebben we ook het probleem van de *box office*. China is sinds de jaren 90 een van de grootste filmmarkten en vindt LGBTQ personen op het grote scherm niet aanvaardbaar. Veel critici van Disney hebben opnieuw en opnieuw

aangegeven hoe de Muis buigt voor de Draak en uiteindelijk de kleine stukjes representatie die ze hebben in hun films keer op keer wegsnijdt.

Dit kunnen we illustreren aan de hand van de animatiefilm *Frozen 2*. Na groot succes van de eerste film, wilden de fans niets liever dan een vriendinnetje voor de koningin van Arendell zien verschijnen in de tweede. Ondanks dat de filmindustrie zich ervan bewust was dat het hoofdpersonage Elsa werd gezien als queer icoon, hebben ze de kans toch laten liggen om hier wat mee te doen. Het gevolg is dat *Frozen 2* een van de populairste animatiefilms ooit in China wordt en daar een mooie 122 miljoen dollar binnenhaalt.

Complex samenspel

En uiteindelijk is er de geschiedenis van Disney zelf, die tot onlangs niet echt voorstander was van LGBTQ+ (of in het algemeen minderheids-)representatie. En ondanks hun beste voornemens tegenover shareholders en minderheidsgroepen lijkt het alsof Disney toch niet echt moeite wil doen voor de minderheidsgroepen buiten lip-service.

Een voorbeeld daarvan kwam pas vorig maand toen Disney Blue Sky studios sloot, de animatiedivisie van het momenteel dode Fox Studios. De film waar ze aan bezig waren, *Nimona*, zou twee homoseksuele protagonisten hebben — naast een non-genderconformerend hoofdpersonage — en het lijkt niet echt dat ze van plan zijn om die film over te brengen naar een van hun andere divisies.

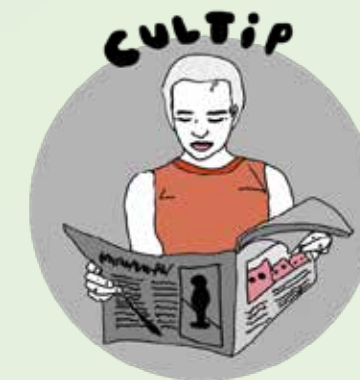
Het antwoord op de vraag of er genoeg LGBTQ-personages verschijnen is duidelijk 'nee'

Is het uiteindelijk de fout van Hollywood dat er zo weinig LGBTQ+ acteurs in Hollywoodfilms (en media) verschijnen? Dat blijft een moeilijke vraag, omdat het moeilijk blijkt om een film met LGBTQ-personages er door te krijgen op het grote scherm. De vraag of er al genoeg LGBTQ-personages verschijnen in grote films, is gemakkelijker. Het antwoord daarop is duidelijk nee, omdat mensen daar nog blijkbaar niet echt klaar voor zijn.

Er is duidelijk systematische verandering nodig — maar de vraag is: willen grote studio's dat wel?☺

© Cath Hermas

door [Joanna Wils](#)

Een auditieve reis naar de ruimte en een ware kunstenodyssee: wie aan de dagelijkse sleur wil ontsnappen, kan wederom op cultuur rekenen.

Leuven Jazz Tot 28 maart – online

Leuven Jazz staat te popelen om weer publiek te bekoren en wacht dan ook niet op versoepelingen. Het festival hoopt in mei liveconcerten te organiseren, maar streamt in maart al vijf concerten als voorproefje. Op 27 maart speelt pianiste Eve Beuven een soloconcert, maar ook de winnaars van de recentste B-jazz international contest staan op het programma. Op vier verschillende dagen is ook beiaardmuziek van de partij: online of in de stad te beluisteren.

Ithaka Tot 11 april – online & in open lucht

Het festival voor visuele kunsten dat jaarlijks door LOKO wordt georganiseerd is terug met een tweeledige negenentwintigste editie. Negentien jonge artiesten zullen hun werk digitaal en in open lucht tentoonstellen. Het eerste deel speelt zich af in een digitale Keizersberg die dankzij 360 gradenfoto's aan de kijker de indruk geeft er echt aanwezig te zijn. Het openluchtgedeelte is georganiseerd als een odyssee. Via een luisterverhaal kan de kijker al wandelend de verschillende werken ontdekken.

© Cath Hermas

ANOTHER gay character? That's 2 already!

Bubbelbuddies
29, 30, 31 maart & 1 april – online

CampusToneel verrast met een vierdaagse online voorstelling gebaseerd op een bestaand groepsgepraak uit de eerste coronagolf. Dat gesprek is omgevormd tot een Zoom-gesprek en online te volgen. Hoewel Zoom ieders oren uitkomt, lijken deze korte sessies toch de moeite waard. Ze zijn telkens om 20.00 uur te volgen op 29, 30, 31 maart en 1 april. Inschrijven kan gratis via mail of door lid te worden van de facebookgroep.

Constellation audio walk
Tot 27 juni – vertrekpunt aan STUK

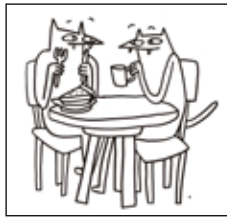
Deze wandeling ontstond toen het duo geluidskunstenaars Velma Spell opmerkte dat het stadsplan van Leuven de vorm heeft van de zon. Daarop besloten ze een wandeling te maken in het thema van het universum. Ze verwerkten gesprekken met fysici en astronomen, maar ook verhalen en mythen in hun wandelingen.

Het zijn er zeven in totaal, elk gelinkt aan een sterrenbeeld, en ze leiden niet naar historische monumenten, maar langs verschillende, willekeurige buurten in de hoop dat mensen op een andere manier naar hun omgeving zouden kijken en luisteren. Daar komt dan informatie over het universum bij: zo combineert het duo de aarde en het universum. 'We beginnen op aarde, in STUK, we gaan de ruimte in, en we eindigen weer op aarde.'

Het is een voorproefje van *Wired of Empathy*, het thema van het jaarlijks festival Artefact dat uitzonderlijk in juni plaatsvindt. Aan de voorgevel van STUK (Naamsestraat 96) kan je met een smartphone de QR-code scannen om aan een 30 minuten durende wandeling te beginnen. Tijdens de openingsuren van STUK kan je binnen een plannetje krijgen.

The Constant Glitch
Vanaf 2 april — M Leuven

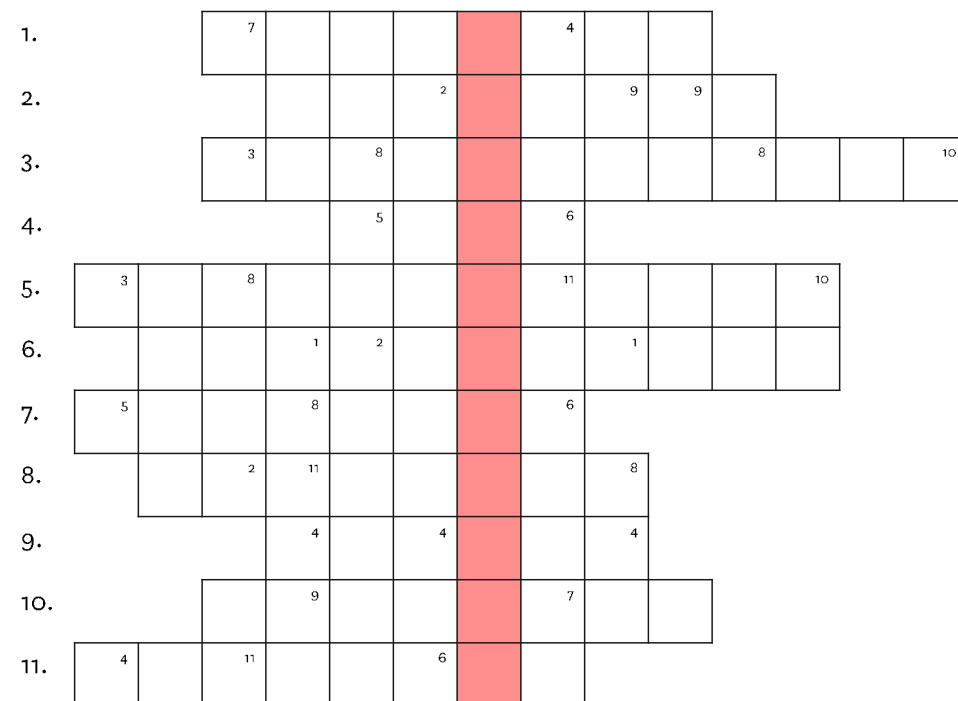
Samen met Cera en de stad Leuven heeft M Leuven het voorbije jaar 37 werken van negentien verschillende Belgische kunstenaars aangekocht. Die aanwinsten worden binnenkort samen tentoongesteld in een grote museumzaal. De collectie bestaat uit schilderijen en sculpturen, maar ook geluidswerken, films en ruimtelijke installaties. De titel van de expo, *The Constant Glitch*, verwijst naar een aangekochte sculptuur van Christiane Blattmann en doelt op de verstoring die corona in de maatschappij heeft veroorzaakt. Het engagement van M gaat verder dan deze tentoonstelling: het zal de kunstenaars blijven volgen in de toekomst. ☺

VETO'S ESPRESSOHUISIE

SJARELS CRYPTO

1. Beroemde dwerg (8)
2. Ren weg! (8)
3. Gekwetst sieraad (12)
4. Een beetje als een rivier (4)
5. Zo kom je in de hemel (12)
6. Het verband (11)
7. Kleine akte (8)
8. Vaste luchtvaartmaatschappij (8)
9. Borstopening (6)
10. Een halve Griekse God (8)
11. Verre arbeid (8)

O oplossingen van vorige editie: 1. Stripwinkel, 2. Campus, 3. Expo, 4. Protest, 5. Rouwproces, 6. Wandeling, 7. Albertlaan, 8. Afvalproduct, 9. Kleingeestig, 10. Ykingstoets, 11. Examenrooster, 12. Antwerpen

Vraag van de week: 'Moet de verengelsing aan de Vlaamse universiteiten tegengegaan worden?'

Vlaanderen moet ten strijde trekken tegen de verengelsing van het hoger onderwijs, zo vindt een meerderheid van de respondenten in onze Instagrampoll. 132 van de 216 respondenten vindt de initiatieven van de regering daarin terecht.

Universiteiten willen nochtans zoveel mogelijk engelstalige opleidingen aanbieden. Dat niet enkel omwille van een vaak engelstalig beroepsveld, maar ook om internationale studenten aan te trekken. 39% van de respondenten, 84 in totaal, is het daarmee eens.

61% JA
39% NEE

Zelf ook meestemmen? Volg ons op Instagram via de QR-code.

SPLINTER

Bubbels voor mensen, bubbels voor hersenen

2020 was een bizar jaar, voor iedereen en rond de jaarwisseling leek het alsof er verandering ging komen. Intussen zijn we drie maanden verder en... niets is veranderd, zeker?

door Mikhail Efimenko

Covid is nog steeds van de partij, we hebben net een jaar lockdown gevierd. Trump is vervangen door Biden, maar het lijkt niet alsof Biden nu eenmaal zoveel beter is – hij voert liever oorlog in het Midden-Oosten dan mensen in Europa te steunen. Onze horeca zit nog steeds in zak en as.

En het meest vervelende vandaag? Mensen. Mensen die geloven dat het een groot complot is, mensen die de maatregelen niet willen naleven, mensen die denken dat het wel genoeg is geweest. En dan cantussen en feestjes organiseren op hun kot. Mensen die zitten aan

Iedereen kampt met dezelfde problemen, maar vanwege onze blindheid zien we enkel foute mensen

het hoofd van bedrijven die voor miljarden euro's winst draaien terwijl anderen creperen – en toch hun patenten niet publiek willen maken om zo de productie van de vaccins te versnellen.

Mensen in de Wetstraat en in Hollywood die ons dagelijks een portie nieuws komen brengen over hoe ze "in hetzelfde schuitje zitten" en hoe we "allemaal nog eventjes moeten doorbijten" vanuit hun enorme villa's. Mensen die constant een andere pineut zoeken, iemand wie ze de schuld kunnen geven van alles.

Het is makkelijk om zo af te reageren, maar het probleem ligt niet meteen bij die mensen alleen. Het probleem is systeemgericht, en het komt erop neer dat vandaag de dag we leven in een soort van post-reëteit. Het is een wereld waar er geen universele reëteit meer bestaat, omdat we vastzit-

ten in onze bubbels waar enkel wij gelijk hebben. Onze reëteit is de enige die bestaat, en alles wat deze reëteit verstoort beschouwen we als fout, als *fake news*.

Kijk maar naar de Verenigde Staten. Daar zijn er mensen die niet eens willen geloven dat er een virus bestaat, en dan rondlopen zonder masker. Gelukkig is het minder een probleem in onze contreien, maar het komt al langzaam overgewaaid naar hier, met anti-vaccinatie organisaties die mensen bedotten en praten over hoe het allemaal een groot complot is om onze vrijheid af te pakken.

Er zijn mensen die weten hoe ze dit perspectief kunnen gebruiken en *misbruiken*. Het is een dagelijks probleem, en een probleem dat nu meer relevant is dan ooit. Iedereen is moe, iedereen wil terug naar het oude normaal. Iedereen kampt met dezelfde problemen, maar vanwege onze privileges en onze blindheid zien we enkel foute mensen. Mensen die allemaal als deel – of bron – van het probleem worden beschouwd.

Maar het probleem ligt ook bij jou. Jij, de persoon die nu dit zit te lezen en denkt over wie de volgende schuldige mag zijn. Jij, die niet wil proberen om met anderen normaal contact op te zoeken maar liever blijft zitten bij je geloof. Misschien moeten we allemaal gewoon proberen om voor een keer meer moeite te doen om verder te kijken dan je beperkte gezichtsveld. Misschien. Misschien zal ons leven dan een stuk beter zijn. ☺

De Splinter bevat een mening van de auteur. Ze bevat niet noodzakelijk de mening van de redactie.

FAROS: de chirurgische robot die kan horen, zien en voelen

Een chirurgische robot die kan horen, zien, voelen en autonoom complexe handelingen uitvoeren. Nu nog sciencefiction, binnenkort misschien de favoriete assistent van elke chirurg.

door [Maarten Van Clé](#)

Technologie is tegenwoordig niet meer weg te denken uit het operatiekwartier: beeldvormingsapparatuur, laserscalpels en zelfs robots behoren tot het instrumentarium van de moderne chirurg. Waar de huidige chirurgische robots al tot ongehoofde dingen in staat zijn, missen ze echter intuïtieve voeling met menselijk weefsel, voeling die de chirurg wel heeft en hem of haar daarom superieur maakt.

Het FAROS-project (*Functionally Accurate Robotic Surgery, red.*) wil daar verandering in brengen. Onderzoekers aan vier verschillende universiteiten waaronder de KU Leuven hopen een robot te ontwikkelen die gebruikmaakt van verschillende sensoren om te bepalen in welk weefsel hij zich bevindt. Die technologie plannen ze toe te passen tijdens werveloperaties.

Superieure reactiesnelheid

Het FAROS-project focust specifiek op het boren tijdens de ingreep. Momenteel gebruiken chirurgen al hun zintuigen om te bepalen in welk weefsel ze boren. Het beheersen van deze vaardigheid vergt echter intense training. Zo zou een chirurg 140 pogingen nodig hebben om deze handeling goed onder de knie te krijgen, stelt Emmanuel Vander Poorten, gespecialiseerd in de ontwikkeling van chirurgische robots aan de KU Leuven.

'Een robot heeft maar 10 milliseconden nodig om te reageren'

[Emmanuel Vander Poorten](#), *specialist chirurgische robotica KU Leuven*

De lange leercurve maakt het interessant deze taak te laten overnemen door een robot. Ook andere overwegingen spelen mee, legt hij uit: 'Heel veel taken tijdens een chirurgische ingreep zijn extreem complex. Voor deze taken maken we liefst gebruik van de chirurg. Het boren is daarentegen een welomschreven taak, waar eveneens redelijk veel risico aan verbonden zit.'

Het grootste voordeel van de robot ten opzichte van de chirurg is zijn reactiesnelheid. 'Een mens heeft ongeveer 200 milliseconden responstijd,

terwijl een robot maar 10 milliseconden nodig heeft.' Vander Poorten vergelijkt het met boren in een muur. 'Wanneer je boort en plots verkeerd terecht komt is plots stoppen zeer moeilijk, de robot zal veel sneller reageren.' Hierdoor zal de operatie veiliger kunnen verlopen.

Horen, zien en voelen

FAROS maakt gebruik van vier sensoren om een onderscheid te maken tussen verschillende weefsels. Het gaat om een microfoon, een meter voor de elektrische weerstand, een sensor voor mechanische weerstand en een optische sensor. De superioriteit van de technologie zit in het samenspel van alle sensoren.

'Vroeger was er vaak een wantrouwen tegenover robotica, tegenwoordig is dat heel anders'

[Emmanuel Vander Poorten](#), *specialist chirurgische robotica KU Leuven*

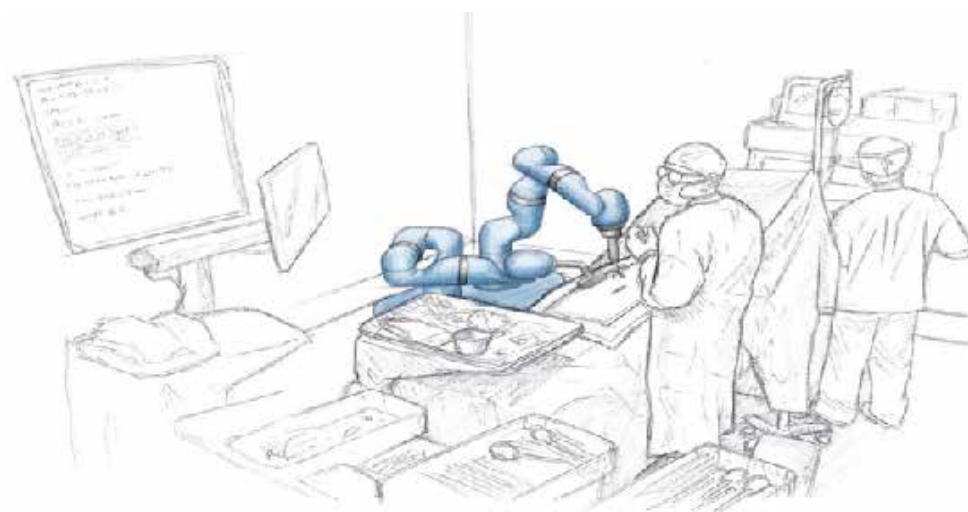
De signalen van de verschillende sensoren zijn echter vrij complex. Volgens Vander Poorten kan je het zien als een soort handtekening, waarbij

elke handtekening overeenkomt met één type weefsel. En daar daagt artificiële intelligentie (AI) op. AI is namelijk in staat de verschillen tussen weefsels te herkennen, begrijpen en onthouden. Het is de integratie van deze technologieën die het de robot mogelijk maken om de actie autonoom uit te voeren.

Toekomst

De interesse voor robotica in de medische wereld groeit steeds meer en de huidige generatie chirurgen is technischer gezind. 'Vroeger was er vaak een wantrouwen tegenover robotica, tegenwoordig is dat heel anders', constateert Vander Poorten. Chirurgen zijn tegenwoordig veel meer bezig met technologische ontwikkelingen: 'Er wordt zelfs beweerd dat jonge chirurgen door hun game-ervaring op technisch vlak beter zijn dan de oudere generaties.'

Vander Poorten schat dat het nog vijf tot zeven jaar zal duren voor de robot van het FAROS-project in zijn geheel op de markt komt. Hoewel veel van de minder gesofisticeerde deeltechnologieën, zoals de sensors, al eerder beschikbaar zullen zijn, is voor de rest van de technologie verder onderzoek vereist. Nog even wachten dus, maar met deze technologie evolueert het operatiekwartier steeds meer naar de perfecte symbiose tussen mens en machine.☺

© Tara von Grebel (University Hospital / University of Zürich)

© Helma Dabekaussen

Brengt covid ons dichterbij elkaar?

We naaiden allemaal mondkmaskers, applaudisseerden voor het zorgpersoneel en kochten bij de buurtwinkel wat meer dan anders. En toch is het niet duidelijk of de pandemie ons meer solidair maakt.

door [Daan Delespaul](#)

Onderzoeken aan het prille begin van de crisis gaven veelbelovende resultaten. Het Nationale Geluksonderzoek van de UGent toonde bijvoorbeeld aan dat de Belg over het algemeen meer bekommerd was om de gezondheid van anderen dan om die van zichzelf. Negen op de tien respondenten gaf aan uit solidariteit de maatregelen te volgen.

Cijfers van de VUB waren misschien nog optimistischer. Dat onderzoek gaf weer dat het inlevingsvermogen van de burger tijdens de crisis verhoogde, en dat vertaalde zich in hulpdiensten. De drie meest frequente acties waren sociaal contact, morele steun en boodschappen doen. Acht op de tien respondenten zou die acties ook na de crisis willen verderzetten.

Onderzoekster Sarah Dury verwacht dat de solidariteit sindsdien wel is afgenomen. 'Tijdens die eerste lockdown was er een gevoel van "kom, we gaan ervoor". Maar nu is dat wel compleet blijven liggen.' Of het solidariteitsgevoel dus ook blijvend is toegenomen, kan Dury niet zeggen.

Er wordt algemeen aanvaard dat de zogenaamde passieve solidariteit is toegenomen

Al wijst Dury erop dat een belangrijk aspect van dat vraagstuk er ook in ligt hoe solidariteit gedefinieerd wordt. 'Voor mij is dat vaak een aspect van elkaar tijd geven. Tijd uittrekken voor een ander: een babbel, iemand opbellen... Ook dat is solidariteit.'

Passieve solidariteit

Zo wordt algemeen aanvaard dat de zogenaamde passieve solidariteit is toegenomen. Passieve solidariteit is een automatische solidariteit, via algemene regels en op basis van dwang. We houden zo nog steeds anderhalve meter afstand, dragen mondkmaskers en werken van thuis uit. Dat is een regel die voor iedereen geldt, of je nu gevaccineerd bent, minder vatbaar bent voor het virus of net tot een risicogroep behoort.

'Vroeger was er vaak een wantrouwen tegenover robotica, tegenwoordig is dat heel anders'

[Sarah Dury](#), *professor Agogische wetenschappen VUB*

Passieve solidariteit is vooral zichtbaar bij jongeren, die fysiek minder kwetsbaar zijn voor de ziekte, maar zich wel massaal inspannen voor oudere generaties. Is de intergenerationele solidariteit daarmee naar de kant van de jongeren geslagen? 'Het is geen eenrichtingsverkeer', aldus Dury. 'We zien dat ouderen niet enkel hulp krijgen, maar ook steeds geven.'

Toch zien we ook steeds meer vormen van *ageism*, een vorm van structurele leeftijdsdiscriminatie en stereotypering naar oudere generaties. 42% van de Europeanen ziet het fenomeen in zijn of haar land voorkomen. Ook in Vlaanderen trok de Ouderenraad aan de alarmbel: er werd te veel over ouderen gepraat zonder hen te consulteren.

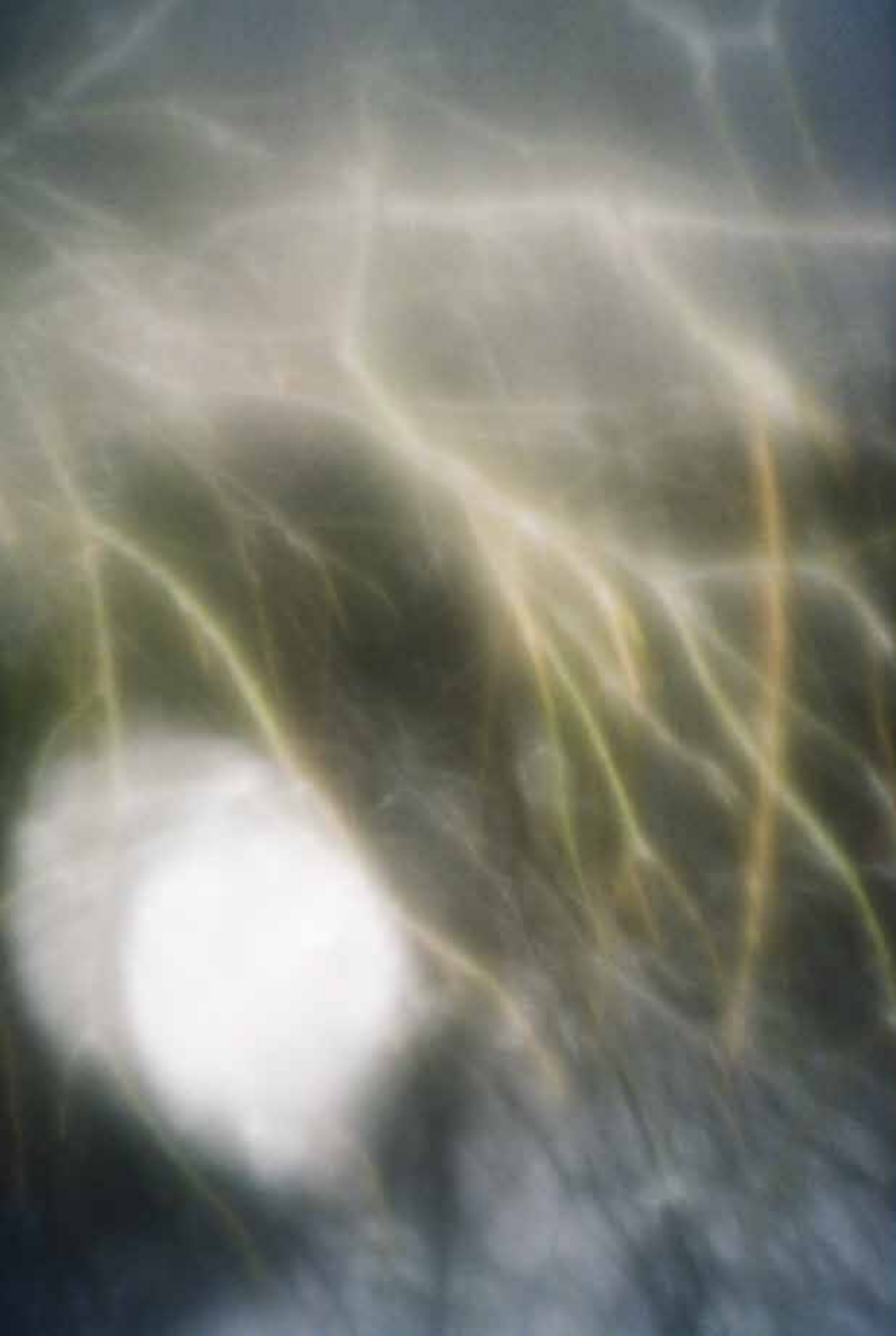
'De leeftijdsdiscriminatie is er enorm tijdens covid', vertelt Dury. Ze verwijst daarbij bijvoorbeeld naar de beslissing waarbij ouderen hun kleinkinderen niet langer konden zien, zonder dat zij daar zelf een keuze over konden maken. 'Op dat vlak is dat ageism er wel zeker.'

Europa

Waar interne solidariteit vaak moeilijke vraagstukken oplevert, is dat voor internationale solidariteit niet anders. Het 'goede' nieuws is dat onderzoek uitwijst dat solidariteit met groepen 'buiten' de samenleving hoger is bij externe schokken dan interne schokken. Met interne schokken wordt verwezen naar binnenlandse problemen zoals een economische crisis, die vaker als de 'schuld' van een land wordt gezien. Een pandemie daarentegen, is een typisch externe schok.

Onderzoekers van het Italiaanse European University Institute merkten dat die hulp voor externe schokken wel vaker aanvaard wordt als de binnenlandse problemen zijn verholpen. Burgers voelen zich ook comfortabeler bij permanente dan ad hoc oplossingen, zoals de 750 miljard euro die de Europese Commissie opzij zette voor het Herstelfonds.

Of de solidariteit in Vlaanderen en Europa door covid daarom blijvend is toegenomen blijft, een vraagstuk. Wat wel zeker is, is dat mensen in crisissituaties zoals tijdens de eerste golf een grote bereidwilligheid tonen om elkaar te helpen. Solidariteit op anderhalve meter: het blijkt te werken.☺

Student in beeld

deze foto's zijn tot stand gekomen op een vrij experimentele wijze. op een van mijn vele wandelingen — toen, in de sneeuw — passeerde ik struikgewas. mijn lens was wat nat geworden van de sneeuw en ik blies er op om het te drogen. toen kwam ik met het idee dat het wel cool kon zijn om met een bedampte lens verder te gaan, *et voila!* ik presenteer u: de beste beelden die ik tot nu toe heb gemaakt! ze behoren tot de reeks *comme un doux murmure, la langue de notre amour*, een reeks waar ik de troostende natuur wil vastleggen op een dromerige, poëtische manier.

- Myrte Doom

Weyts trekt ten strijde tegen spookopleidingen, KU Leuven bibbert

De Vlaamse regering voert met een audit de strijd op tegen de veronderstelde verengelsing van het hoger onderwijs. De KU Leuven bibbert en legt in afwachting van het onderzoek een eigen taalnota voor.

door [Daan Delespaul](#) en [Simen Verberckmoes](#)

Onderwijsminister Ben Weyts (N-VA) heeft in februari het college van regeringscommissarissen – een vorm van permanente inspecteurs – de opdracht gegeven een onderzoek te voeren naar de spookopleidingen. Het onderzoek komt er in uitvoering van het regeerakkoord, dat belooft beter toe te zien op de kwaliteit van equivalente opleidingen.

De Vlaamse universiteiten leven al langer op gespannen voet met de Vlaamse regering over de taalregelgeving. Op dit moment mogen maximaal 9% van de bachelor- en 35% van de masteropleidingen Engelstalig zijn.

Bovendien moet iedere Engelstalige opleiding in Vlaanderen een Nederlandstalig equivalent hebben, een 'spiegelopleiding', met maximum 50% anderstalige vakken. Om afhankelijkheid van andere universiteiten te vermijden, kiest de KU Leuven ervoor die spiegelopleiding altijd zelf aan te bieden.

Spookopleidingen

In de praktijk blijken die spiegelopleidingen echter vaak 'spookopleidingen'. Verschillende faculteiten maken er openlijk een sport van om de taalregels creatief in te vullen. Zo bestaat er de facto wel een Nederlandstalig equivalent, maar zijn alle vakken daarin 'zelfstudie met begeleidingssessies' – lees: de student mag de Engelstalige hoorcolleges meevolgen.

De taalwetgeving zegt enkel iets over de onderwijstaal en niets over de onderwijsvorm

Belandt een student alsnog in zo'n spiegelopleiding, wordt hij vaak zorgvuldig naar het Engelstalige alternatief doorgestuurd. Decaan Bio-ingenieurswetenschappen Jos Van Orshoven erkent dat zijn faculteit voor sommige opleidingen afraadt de Nederlandstalige opleiding te starten. 'De Nederlandstalige variant is in principe wel open, maar we zetten de Engelstalige variant meer in de verf.'

De master Bio-informatica, een spiegelopleiding voor de master Bio-informatics telt op die manier nul inschrijvingen. Wie zich vandaag inschrijft voor de master Cel- en Gentechnologie heeft drie medestudenten, voor de Engelstalige variant zijn dat er 101. 'We concludeerden dat het beroepsveld in die sectoren praktisch exclusief Engelstalig is', verklaart Van Orshoven. 'Die redenering heeft de Vlaamse overheid ook aanvaard.'

Aan de KU Leuven wemelt het van dat soort 'dode' opleidingen. De master in de actuariële en financiële wetenschappen telt vijf inschrijvingen, de masteropleidingen Statistiek en Materiaalkunde hebben elk één student en de ingenieursopleiding logistiek en verkeer heeft geen inschrijvingen. Wie bij die laatste naar de opleidingsfiche surft, krijgt de boodschap dat "je deze master ook in het Engels (kunt) volgen". Bij de Engelstalige variant staat het omgekeerde niet.

Er bestaan nog creatievere constructies. Zo kan een anderstalige master die met een buitenlandse universiteit wordt georganiseerd – een zogenaamde *joint degree* – steeds worden ingericht zonder Nederlandstalige variant, én zonder het quotum exclusief anderstalige opleidingen te overschrijden. De decreetgever rekent bovendien ook de Franse Gemeenschap tot het 'buitenland'. De Brusselse bachelor Business Engineering, een samenwerking van de KU Leuven met de Universiteit Saint-Louis, kan zo 100% Engelstalig blijven, hoewel beide campussen slechts 650 meter van elkaar verwijderd liggen.

Geest van de wet

Illegale praktijken? 'Niet per se, al gaat het wel in tegen de geest van de wet', meent Dylan Couck, ondervoorzitter bij de Vlaamse Vereniging van Studenten en doctoraatsonderzoeker in het onderwijsrecht.

De taalwetgeving zegt naar de letter enkel iets over de *onderwijstaal* en niets over de *onderwijsvorm*. 'Politiek zou men kunnen overwegen om instellingen decretaal te verplichten om andere werkvormen te gebruiken, maar dat komt heel fel in botsing met de grondwettelijk beschermde onderwijsvrijheid van de instellingen', aldus Couck.

Met een beperkte juridische speelruimte kiest Vlaams minister van onderwijs Ben Weyts (N-VA) nu voor een meer informele weg om van de Nederlandstalige opleidingen volwaardige equivalenten te maken. Een eerste stap is een audit door het College van Regeringscommissarissen. Dat onderzoek zou dit najaar plaatsvinden.

'Als er een problematiek is, moet dit blijken uit de audit'

[Marleen Deputter](#), *regeringscommissaris KU Leuven*

'Het grote voordeel gaat zijn dat we dan weten of het spook van de spookopleidingen wel bestaat', vertelt Marleen Deputter, regeringscommissaris voor KU Leuven. Het initiële doel is om een volwaardig beeld te krijgen van de situatie in Vlaanderen. 'Blijken er helemaal geen spook te zijn, moeten we ook gewoon zeggen: *chapeau*, hoger onderwijs.'

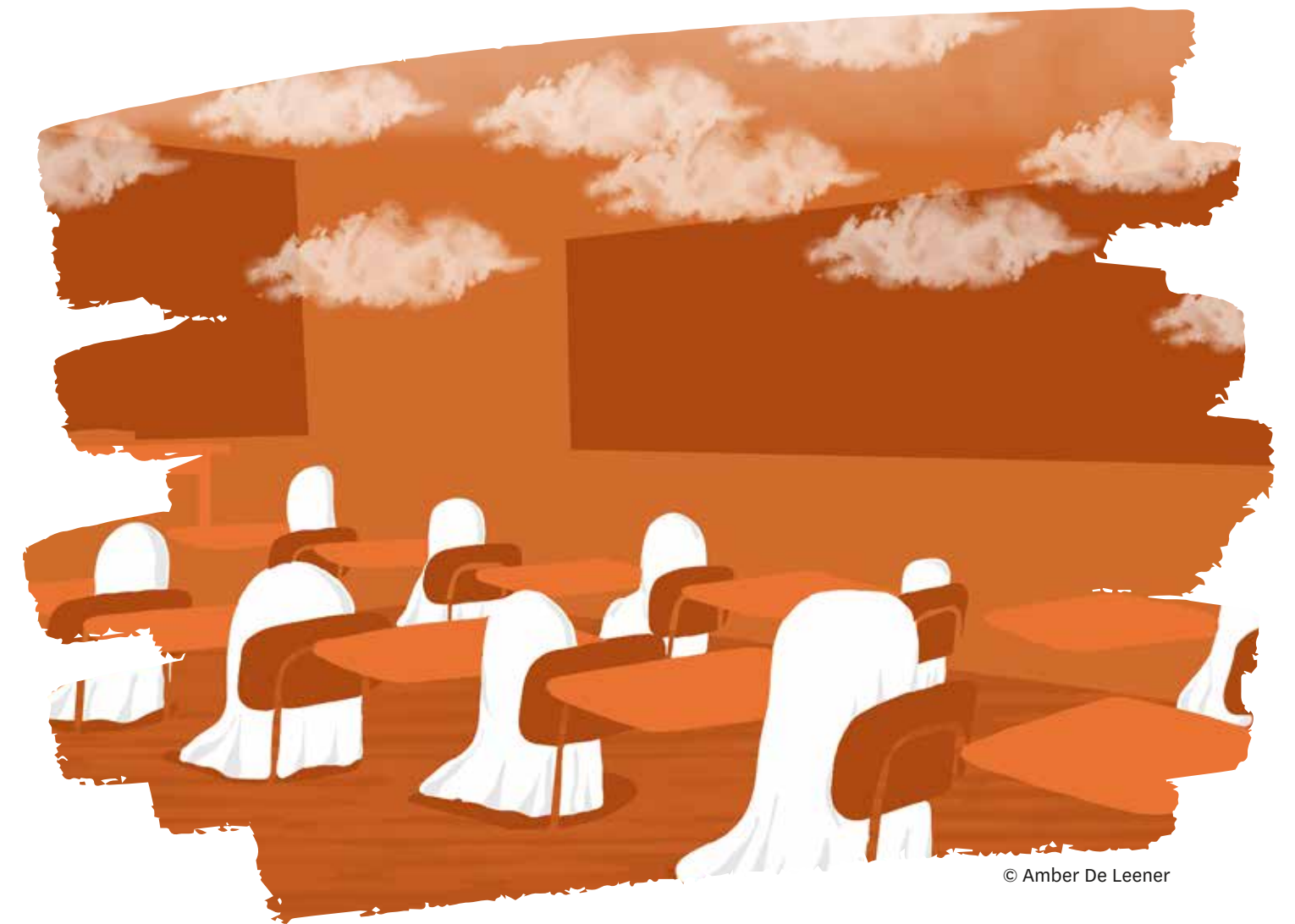
Deputter denkt zelf dat de problematiek aan de KU Leuven zeer klein is: 'Als die er is, moet dit blijken uit de audit, maar op zich heb ik geen aanwijzingen en hoor ook niets bij studenten.'

Taalnota

Toch lijkt de KU Leuven niet gerust in die screening. In december bereidde de universiteit in allerijl een eigen taalnota voor. Uit die nota zou blijken dat de universiteit haar spookopleidingen voortaan kwaliteitsvoller wil invullen om naar de letter van de wet in orde te zijn.

Voortaan zou elk Nederlandstalig vak dat via videolessen 'structureel' in een andere taal wordt gedoceerd bijvoorbeeld voorzien moeten zijn van ondertitels. Begeleidingssessies en de communicatie op Toledo zouden in de taal van het vak moeten plaatsvinden. Daartegenover staat dat het klassieke trucje waarbij een Nederlandstalig spookvak wordt gedoceerd via 'zelfstudie met begeleidingssessies' blijft behouden.

Een hele opgave voor opleidingen die vaak

© Amber De Leener

maar een handvol studenten tellen. Vooral in de Groep W&T (*Wetenschappen en Technologie, red.*) zijn steeds minder docenten beschikbaar die het Nederlands machtig zijn. 'Het is niet te ontkennen dat het aanbieden van twee taalvarianten meer inspanningen vraagt dan het aanbieden van één taalvariant', verklaart Bart Nauwelaers, vice-decaan onderwijs aan de faculteit Ingenieurswetenschappen.

'Het is niet te ontkennen dat het aanbieden van twee taalvarianten meer inspanningen vraagt'

[Bart Nauwelaers](#), *vice-decaan onderwijs faculteit Ingenieurswetenschappen*

Ook voor de faculteit Bio-ingenieurswetenschappen verwacht decaan Van Orshoven een stevige impact: 'We voeren momenteel een soort impactanalyse uit, waarbij we willen nagaan waar onze opleidingen conform de nota zijn en waar niet. Voor de invoering van het nieuwe beleid willen we die nota bespreken met de Academische Raad en de rector.'

Geen klachten

Grote vraag is ook wie gebaat is bij de denkoefening. Geen enkele van de decanen die *Veto* sprak, kon zich klachten van studenten over spookopleidingen herinneren. Bij de Vlaamse regeringscommissarissen blijkt slechts één klacht over de spookopleidingen te zijn ingediend. Die klacht, ingestuurd door KVHV Leuven, werd uiteindelijk onontvankelijk verklaard bij afwezigheid van een persoonlijk belang.

'Iets kan zelfs een probleem zijn als er nog helemaal niemand over klaagt'

[Michaël Devoldere](#), *woordvoerder kabinet Weyts*

Het KVHV reageerde met een zogenaamd taalmeldpunt, waar overtredingen door studenten gemeld kunnen worden. 'Maar ik merk dat de interesse in taal bij studenten en universiteiten zeer gering is', getuigt KVHV-praeses Brecht Crabbe. 'Dat is spijtig, want het gaat hier om een fundamenteel recht dat door onze wet gewaarborgd wordt. Dat verdedigen vind ik niet bepaald een radicaal standpunt.'

Vlaamse studenten lijken trouwens regelmatig bewust voor Engelstalige spiegelopleidingen te kiezen. Een voorbeeld zijn de masters Statistiek, waarbij beide opleidingen volwaardig zijn, maar de Nederlandstalige variant haast vanzelf is leeggelopen: 'Er is daar eigenlijk nooit enig beleid rond taal gevoerd en toch is er maar één student die de Nederlandstalige opleiding volgt', verklaart Wetenschappen-decaan Philippe Muchez. 'De vraag is eigenlijk waarom die alle twee nog in het aanbod zitten.'

De keuze voor een strikter toezicht op de spookopleidingen lijkt bij gebrek aan klachten dus veeleer ideologisch. 'Of dat nu het grote probleem is van het hoger onderwijs? We moeten niet overdrijven waarover het gaat', meent Couck. 'Maar op het moment dat N-VA onderwijs in handen kreeg, merkte je wel dat taal een belangrijk aandachtspunt zou worden.'

Klachten of niet, minister Weyts lijkt zeker van zijn stuk: 'Een beleid dat louter gebaseerd is op waarover geklaagd wordt, zou niet fraai zijn', reageert zijn woordvoerder Michaël Devoldere. 'Iets kan zelfs een probleem zijn als er nog helemaal niemand over klaagt.'

'Het zou beter zijn als de ziekenhuizen naar de regio's komen'

© Miette

NAVRAAG

Hij beheert 30% van het Vlaamse belastingsgeld, lanceerde de Zesde Staatshervorming en bepaalt wat er straks in je arm terecht komt. Er bestaan allicht geen Vlamingen met meer gezag dan Wouter Beke.

door Daan Delespaul en Wolf France

'Ik heb binnen vijf minuten een afspraak met de top van AstraZeneca', kondigt Vlaams minister van Welzijn Wouter Beke bij afloop van het gesprek aan. Of het nu contactopsporing, de vaccinaties of woonzorgcentra betreft: de minister ligt zowat dagelijks onder vuur. Toch klinkt het nuchter en vlijmend strijdvaardig. 'Geen enkele Europese minister durft tegen hen in te gaan. Ik ga dat wel doen.'

Vlaanderen koos niet voor een verplichte vaccinatie. Is het verantwoord dat de maatschappij zorg draagt voor personen die zich weigeren te vaccineren?

Wouter Beke: 'Laat mij duidelijk stellen: ik vind dat er een grote morele verantwoordelijkheid is om te vaccineren. Als je geen consequenties verbindt aan het niet-vaccineren is dat iets als de stemplicht. Wat betekent dat zonder sancties?'

'Een verplichte vaccinatie kan een averechts effect hebben, waardoor de vaccinatietwijfel net toeneemt'

'Het succes hangt af van de motivatie bij de burger. Daaraan werken wij nu ook al maanden onder de waterlijn. We zijn eind vorig jaar bijvoorbeeld al begonnen met zorgverleners via webinars te informeren. We hebben dat later ook gedaan in onze woonzorgcentra en ziekenhuizen en zetten nu via allerlei campagnes volop in op een zo hoog mogelijke vaccinatiegraad. Dat is denk ik de manier.'

De vaccinatie tegen polio is wel verplicht. In het regeerakkoord streefde u er zelfs naar nog bijkomende vaccinaties te verplichten voor het zorgpersoneel, vanwege hun bijzondere rol in de gezondheidszorg. Wat maakt covid anders dan andere ziektes?

'Bij polio gaat het over het beschermen van jezelf; bij onder andere corona gaat het ook om het beschermen van je omgeving. Dat is toch wel een andere context. Volgens het WHO kan een verplichte vaccinatie trouwens een averechts effect hebben, waardoor de vaccinatietwijfel net toeneemt. Vandaar dat wij op dit ogenblik inzetten op sensibiliseren en mobiliseren. Doorgaans lukt dat ook wel.'

Is dat geen capitulatie aan het fake news dat rond die vaccins heerst?

'Wel, er kunnen ook altijd bepaalde redenen zijn waarom men zich niet laat vaccineren; medische redenen bijvoorbeeld. In woonzorgcentra

laat 96% van de bewoners zich vaccineren, terwijl maar 87% van het personeel dat doet.'

'Voor de helft van dat personeel is dat niet eens omdat ze het niet willen, maar uit bezorgdheid, bijvoorbeeld omdat men later nog zwanger wil worden. Zo komt het wel eens voor dat mensen die in januari liever geen vaccin kregen dat met de informatie van vandaag wel graag zouden willen. Ondertussen is immers gebleken dat het voor zwangere vrouwen een goede zaak zou zijn als ze zich zouden laten vaccineren: het percentage van het personeel gaat dus nog de hoogte in.'

De capaciteit lijkt er te zijn. Hoe komt het dan dat België achterloopt in haar vaccinatiecampagne ten opzichte van landen zoals Israël en het Verenigd Koninkrijk?

'Nu vergelijk je appels met peren. Vergelijk België, beter, Vlaanderen met andere Europese landen en we doen het aardig goed, zeker wat de tweede prik betreft. Israël en het VK, dat zijn landen die niet via het Europese verhaal vaccins hebben aangekocht. En ja, dat stelt ons wel teleur.'

'De topman van het Federaal Geneesmiddelenagentschap heeft op 6 maart nog gezegd dat we – in vergelijking met wat eind vorig jaar werd verkondigd – maar aan de helft van de vaccins zitten. Men zei toen dat we in het eerste kwartaal 5 miljoen vaccins zouden hebben; wel, we zitten vandaag met 2,5 miljoen. Ja, dat is wel de helft. Vandaag zegt de Europese Commissie dat men ervan uitgaat dat dat in het tweede kwartaal een boost zal krijgen. Ik hoop dat dat waar is.'

'Vergelijk België met andere Europese landen en we doen het aardig goed'

'Wij zijn voorbereid: alle 95 vaccinatiecentra staan klaar. In Wallonië zijn er twee klaar, in Brussel staan er vier, maar de operationele kant laat te wensen over – u hebt de beelden gezien. Wat dat betreft zijn wij klaar om die massa van vaccins bij de mensen te brengen.'

Heeft de Europese Commissie dan fouten gemaakt?

'Ze heeft minstens één fout gemaakt: een totaal verkeerd verwachtingspatroon creëren. Had men eind vorig jaar gezegd dat het die eerste drie maanden inderdaad stroef zou lopen, dan is dat een ander verwachtingspatroon dan vorig jaar op een persconferentie honderden miljoenen vaccins aankondigen.'

'Mensen denken dan: "Dat zal hier nogal een gang gaan", maar dan heb je in januari problemen met Pfizer, in februari met Moderna en in maart

met AstraZeneca. Iedere keer moeten wij dan onze uitvoering naar beneden bijstellen en een stukje mensen ontgoochelen. Dat is heel vervelend.'

'Israël heeft gewoon geluk gehad'

'Israël bijvoorbeeld, heeft gewoon geluk gehad. Die hebben ingezet op één vaccin – Pfizer – maar voor hetzelfde geld hadden ze ook gewoon pech gehad. Vergeet niet: een vaccin ontwikkelen kost doorgaans tientallen jaren. Maar kijk, we zijn een jaar later en we hebben al meer dan 10% van de bevolking ingeënt.'

'Ik vind dat je daar met twee woorden over moet blijven spreken. Daarom dat ik ook niet meedoe aan het *bashen* van die bedrijven. Ja, ze hebben dat vaccin kunnen ontwikkelen met overheids-geld en subsidies van Europa, maar uiteindelijk is het wel gebeurd. Dat is de positieve kant van de zaak. Het negatieve, en daar heeft Europa zich in de voet geschoten, is dat verwachtingspatroon.'

Geestelijke gezondheid

Voor veel studenten is dat vaccin nog veraf. En als we de vele bevragingen, onderzoeken en opiniestukken mogen geloven is de Vlaamse jeugd misschien wel de ongelukkigste ooit. Heeft Vlaanderen eigenlijk wel een plan voor het mentaal welzijn van jongeren?

'Ik denk dat de jongeren het vandaag de dag effectief ook moeilijk hebben. Ik heb een zoon van zeventien jaar, die nog altijd hoopt dat hij zijn laatste honderd dagen, chrysostomus en schoolvakanties kan doen, zoals hij ook hoopt dat zijn eerste jaar hoger onderwijs niet wordt zoals dat vandaag wordt beleefd. Ik ken andere jongeren die wel in die situatie zitten. Dat wens je niemand toe.'

'Pas in de tweede week van maart hebben we kunnen inschatten wat er echt aan de gang was'

'Dan heb ik het alleen nog maar over wat leuk is, want wat leert ons deze crisis in essentie? Dat wij als mens geen abstract individu zijn, teruggeplooid op onszelf. Het volstaat niet dat wij in ons kot achter een computer zitten; wij zijn sociale dieren. Nu plots komen we tot die vaststelling dat een hoop vanzelfsprekendheden die uit dat uitgangspunt voortkomen, geen evidenties meer

zijn. We hebben daarom ook geïnvesteerd in de hulplijnen. Mensen vluchten daar nu naartoe omdat ze die sociale klankborden missen.'

Dat waren nu wel net de diensten waarop u in het begin van uw beleidsperiode hebt bespaard. Kijkt u daar nu niet met wat gemengde gevoelens op terug?

'Meer dan met gemengde gevoelens: de noodzaak daarvan is momenteel meer dan ooit aangevoeld.'

Het tweede Vlaams actieplan suïcidepreventie liep intussen eind vorig jaar af. Op het nieuwe actieplan is het nog even wachten. Wat verklaart de vertraging?

'Wij blijven daar intussen in investeren. We hebben mede door corona er in de eerste instantie voor gekozen om de bestaande lijnen te versterken. We gaan daarnaast de capaciteit verhogen en zo werk maken van een volgend actieplan.'

Welke accenten zal dat nieuwe plan leggen?

'Daar ga ik nu nog niet op vooruitlopen. Als we kijken naar de pre-corona cijfers zien we dat er bij bepaalde bevolkingsgroepen toch nog een probleem is. Er zijn hierrond al een paar projecten lopende om te onderzoeken hoe we tot bij die problematische groepen geraken en wat nu het probleem is. Maar aangezien de laatste cijfers van voor de pandemie dateren, kunnen we ons afvragen wat die vandaag nog betekenen.'

Pandemiebeleid

Waar is het misgelopen in de woonzorgcentra tijdens de eerste golf?

'Er zijn wel een paar dingen misgelopen. Ten eerste was er een federaal pandemieplan dat zegt dat er mondklappers zouden moeten zijn, die er niet bleken te zijn. Ten tweede moesten wij plots weten wie besmet was en wie niet, ondanks het ontbreken van testen. Ten derde, en dat was een wereldwijd probleem, is de ernst van de situatie in het begin enorm onderschat geweest.'

'Tegen dat we die drie zaken bijgebeend hadden, waren we tien cruciale dagen verder. Die elementen hebben er mee voor gezorgd dat we in het begin met de handen gebonden op de rug hebben moeten vechten tegen het virus.'

'Daarnaast ging in het begin de aandacht volledig naar de ziekenhuizen, ook die van de experts. Iedereen had de situaties in Italië voor ogen en wou dat zeker vermijden. Pas in de tweede week van maart hebben we kunnen inschatten wat er echt aan de gang was.'

'Het zou beter zijn als de ziekenhuizen naar de regio's komen'

'We hebben in België natuurlijk enorm veel woonzorgcentra. We zijn op dit moment het slachtoffer van het anticiperen van de vorige regering op de vergrijzing. In Vlaanderen wordt men bovendien drie à vier jaar ouder dan in Wal-

lonië, we hebben dus veel meer oudere mensen. Wanneer je extra capaciteit creëert om de intrede van de babyboomgeneratie in de woonzorgcentra op te vangen, kan dit soort virus enorme schade aanrichten.'

'Wij zijn op twee landen na de regio met het meeste bedden in woonzorgcentra'

'In Nederland heeft men bijvoorbeeld maar de helft van het aantal rusthuisbedden in Vlaanderen. Wij zijn op twee landen na de regio met het grootste aantal bedden in woonzorgcentra.'

Was er een probleem met het verschil in noodplannen tussen de ziekenhuizen en de woonzorgcentra en de implementatie daarvan?

'Ja, natuurlijk was daar een groot verschil. Ik was pas minister en er lagen geen draaiboeken klaar voor een pandemie in de woonzorgcentra.'

Een federaal pandemieplan was er wel. Dat plan zei dat de coördinatie tijdens een pandemie bij de federale regering zou moeten liggen. Maar ook dat plan was onvoldoende uitgewerkt voor wat er in de woonzorgcentra zou moeten gebeuren.'

'Zo heeft het Agentschap eind 2019 al workshops georganiseerd over infectieziekten. Toen was de respons op die workshops zeer wisselend. Toen we op 27 februari onze richtlijnen doorgevoerd hebben naar de woonzorgcentra, wezen we hen er al op dat ze een voorraad van desinfectiemiddelen en mondklappers moesten aanleggen. Toen ik 4 maart een vergadering hield met de sector, Erika Vlieghe, Marc Van Ranst en Dirk Wildemeersch hebben we nog eens benadrukt dat dat verzoek niet om te lachen was en ze corona ernstig moeten nemen.'

Lag het probleem volgens u dan vooral bij de woonzorgcentra zelf?

'De meeste woonzorgcentra hadden materiaal, maar niet genoeg om een langdurige pandemie meester te kunnen. Ze hadden bijvoorbeeld genoeg materiaal om één afdeling voor een kleine periode te cohorteren, maar niet alle woonzorg-

centra hadden voldoende materiaal om tijdens een langdurige pandemie hun afdelingen van mondklappers te voorzien.'

Structuur

Er zijn zoveel verschillen tussen de ziekenhuizen en de woonzorgcentra. Is dat eigenlijk wel positief dat die twee verdeeld zijn over de deelstaten en de federale regering?

'Ik vind dat geen positieve zaak en volgens mij zou het beter zijn als de ziekenhuizen naar de regio's komen. Zo zien we ook relatief grote verschillen tussen de ziekenhuizen in de verschillende deelstaten. We zijn in Vlaanderen met het systeem van ziekenhuisnetwerken aan de gang, terwijl daar in Wallonië weinig rond is gebeurd.'

'Er zijn ook wel wat ziekenhuizen die die woonzorgcentra mee ondersteund hebben in Vlaanderen; in Wallonië en Brussel is vooral het leger moeten bijspringen. Daarnaast hebben we de Vlaamse ziekenhuizen op sleeptouw genomen om zich te laten accrediteren. Die heel zware processen van accreditatie hebben voor kwaliteitsverbetering gezorgd, en dat heeft hen ook geholpen nu. In Wallonië zijn er ziekenhuizen die dat nauwelijks hebben gedaan. Je ziet dus dat er grote verschillen zijn.'

Botste het Belgische staatsmodel op haar limieten tijdens het laatste jaar?

'Dat vind ik te negatief. Ik denk dat de zorgsector bijvoorbeeld heeft aangetoond wat het aan-

kan. Er is net een rapport uitgekomen over de sterftecijfers en daaruit blijkt dat België het veel minder slecht doet dan oorspronkelijk gezegd. In Vlaanderen liggen de sterftecijfers ook nog eens 22 à 23% lager. We zitten met een nooit geziene pandemie, dus ik denk dat de geschiedenis daar genuanceerder over zal oordelen dan men in het begin van de pandemie dacht.'

Laat ons dat anders formuleren: denkt u dat de staatsstructuur in België mensenlevens heeft gekost?

'Denkt lang na' 'De staatsstructuur in Nederland is veel eenvoudiger, maar zij worstelen al veel langer dan ons, sinds het najaar, met de besmettingen. Hun vaccinatie-apparaat staat niet beter op peil. De staatsstructuur in Frankrijk is ook veel eenvoudiger en zij worstelen ook al veel langer, hun vaccinaties lopen niet. Dus ik vind dat een te gemakkelijk cliché.'

'Ik heb één keer aan stoppen gedacht'

'We hadden zeker rond een aantal dingen sneller kunnen handelen. Zo was er de federale mondklapperstock die uiteindelijk niet bleek te bestaan. Ik heb op 27 februari een brief gekregen van Maggie de Block waarin staat dat er voor beschermingsmateriaal naar de federale overheid moet gebeld worden. De realiteit is dat toen we op 4 maart belden er geen stock meer was.'

'Volgens mij moeten we de ziekenhuizen dus dichter bij de woonzorgcentra brengen. En niet enkel omwille van deze pandemie. We moeten streven naar een zo kort mogelijke ligduur in de ziekenhuizen. Dat zorgt ervoor dat de zorg meer gefocust kan zijn op degenen die het echt nodig hebben; dat is efficiënter en goedkoper.'

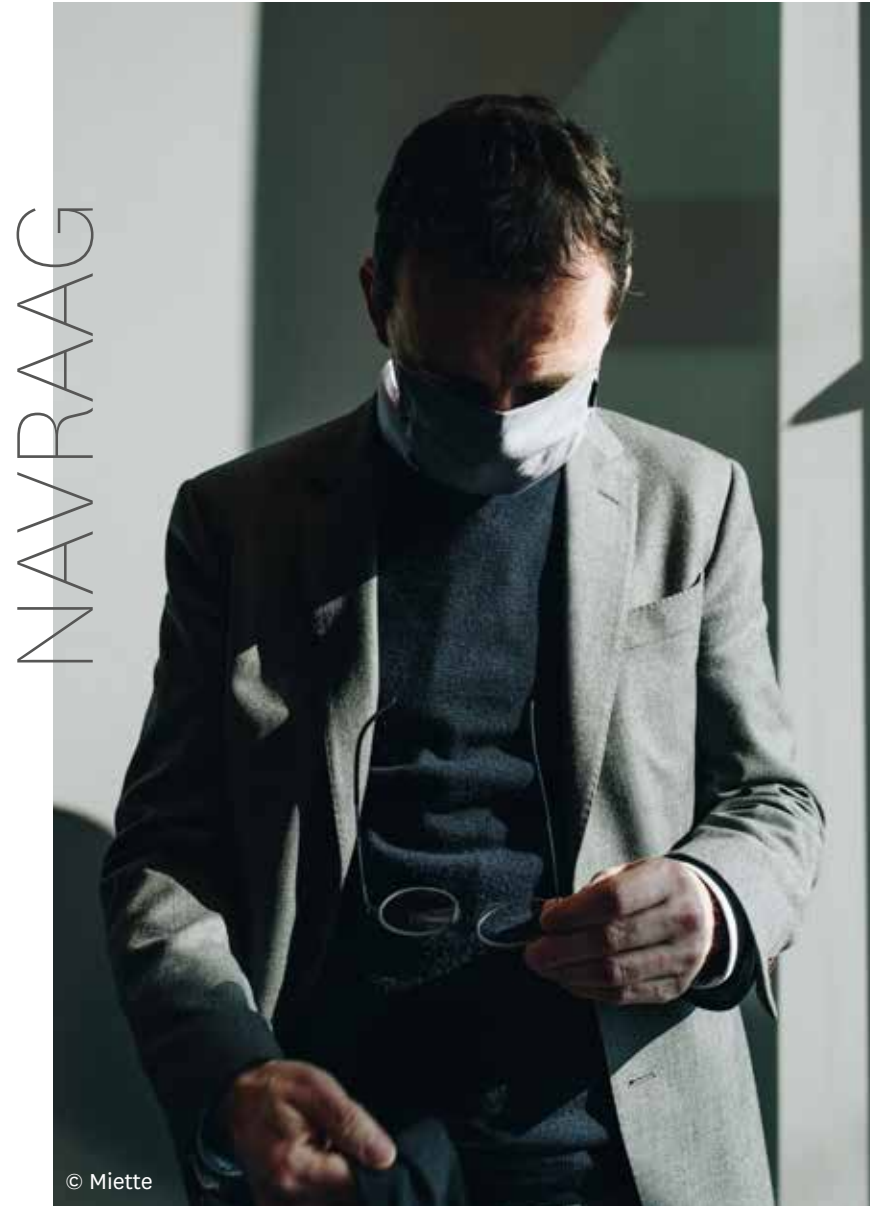
Het waren twaalf zware maanden. Heeft u op momenten aan stoppen gedacht?

'Eén keer, ja. Toen de Nationale Veiligheidsraad de bezoekregeling al terugschroefde, terwijl we nog volop aan het testen waren en mondklappers verdeelden. Ik had op dit kabinet een taskforce geïnstalleerd, maar die was niet geconsulteerd bij die beslissing. Het idee achter die beslissing was goed, maar het moment was volgens mij zeer slecht.'

'Die nieuwe bezoekregeling gold namelijk niet enkel voor de woonzorgcentra, maar ook voor de gehandicaptenzorg. Ik had toen een moeder aan de lijn gehad, die dreigde zichzelf iets aan te doen, wanneer ze haar kind dat in een jeugdinstelling verbleef niet mocht zien.'

'Toen heb ik me wel afgevraagd waar we mee bezig waren. Die beslissing was met de beste wil van de wereld genomen, maar er is toen totaal niet gedacht aan de consequenties op het terrein. Dat vond ik een zeer moeilijk moment.'

Deze Navraag werd afgenomen op 8 maart. Een uitgebreidere versie is te vinden op [veto.be](https://www.veto.be).

© Miette

© Miette

Ciao Corona!

Veto's overlegcomité

Vreemdgaan mag enkel buiten en mét mondmasker.

Weg met elleboog-groet, hallo hip bump!

Tandartsen houden bij elk consult hun adem in.

American football wordt met de voeten gespeeld.

Neem afstand van uw kinderen

We raken niets aan: iedereen houdt zijn evenwicht op de bus.

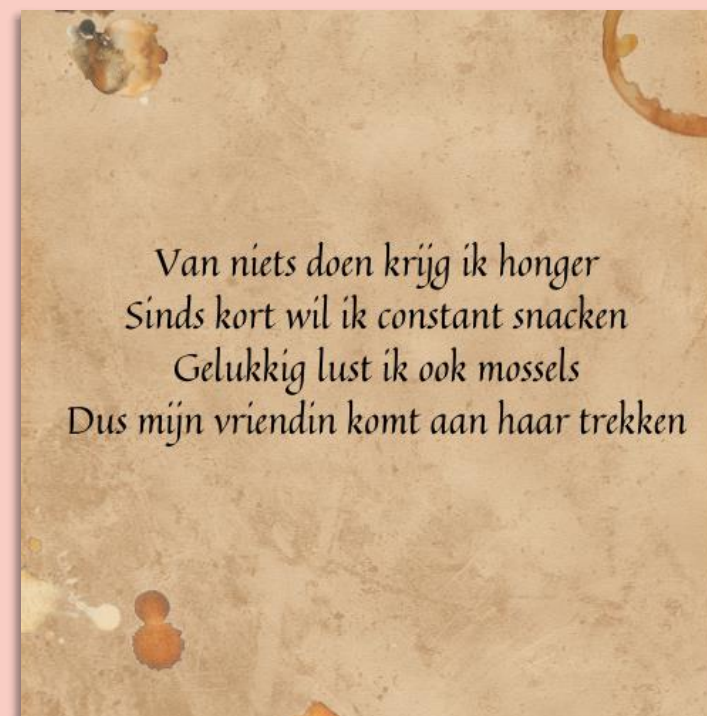
Praat enkel met mensen die groter zijn.

Bij het Indische treinmodel reist iedereen naast het raampje.

Worstelen kan enkel nog met knuffelcontact of gevoelens.

Van niets doen krijg ik honger
Sinds kort wil ik constant snacken
Gelukkig lust ik ook mossels
Dus mijn vriendin komt aan haar trekken

GENERISCHE CULTUURORGANISATIE

WERFT AAN!

SOCIAL MEDIA MANAGER

Op zoek naar een job? Wij van Generische Cultuurorganisatie bieden een mooie deeltijdse functie aan met een voltijds takenpakket! Voor deze entry level job met een startersloon zoeken we iemand die minstens vier jaar ervaring heeft. Een flexibele know it all, die naast zijn functie geen andere engagements (of kinderen) heeft, zodat hij zich fulltime op die 60% kan smijten!

Je kan programmeren, spreekt Sanskriet, kent de premier van IJsland persoonlijk en hebt een ingeplante neurochip waarop je vierhonderd gigabyte data kan opslaan? Dan ben jij de ideale persoon om onze sociale media te komen beheren!

Contacteer ons op www.dezejobkrijgjetoch niet.be, maar wees snel, er zijn al vierduizend andere kandidaten!

Ook Vestiville gaat dit jaar niet door

Vestiville, het ambitieuze Limburgse hip-hopfestival zal ook in 2021 niet doorgaan. 'De ticketsales verliepen explosief en logistiek stond alles op poten, maar door het coronavirus zou een festival in deze omstandigheden onverantwoord zijn', klinkt het bij de organisatie.

Het festival kon dit jaar nochtans uitpakken met een topaffiche: internationale hip-hoptoppers als 2Pac, Mac Miller en The Notorious B.I.G. werden vergezeld van gerenommeerde dj's als Avicii. Vorig jaar, toen het festival ook al sneuvelde door de coronaperikelen, zou Bob Marley zijn opgedraafd.

'Het is bijzonder jammer dat we ons festival al voor de derde keer moeten laten voorbijgaan', verklaart organisator Aymira Ty. Ty speelde even met het idee om een 'spookfestival' zonder publiek op te richten, maar kreeg daarvoor niet voldoende middelen bij de sponsors van het festival.

Tickethouders kunnen echter op beide oren slapen: bezoekers kunnen met een kaartje van 2021 (en 2020 en 2019) vijf gratis drankbonnen krijgen voor Vestiville 2022, in te zetten via de Cambodjaanse betalingsapp PiPay. Ook de editie van volgend jaar belooft volgens Ty een klepper te worden: 'We kunnen op dit moment nog niet te veel zeggen, maar we hebben met quasi zekerheid een akkoord met The Beatles.'

Product innovation Project

Lotte
PiP student

PiP geeft een voorproefje van wat je in je latere professionele leven kan verwachten en biedt een geweldige praktische leeromgeving.

Neem deel aan PiP & verander de toekomst met jouw ideeën!

PiP is een Engelstalig opleidingsonderdeel waar een interdisciplinair team van studenten gedurende een volledig academiejaar samenwerkt, een oplossing bedenkt, een prototype bouwt en een business case uitwerkt voor een project dat wordt aangereikt door een projectsponsor.

- Bedenk en creeër een **innovatief product**
- Pak een **bestaand probleem** aan van een interessant **bedrijf**
- Doorloop het hele proces van **idee tot productontwikkeling** en creeër zelf een business case.

Wat haal JIJ eruit?

- Zet theorie om in de praktijk
- Werk aan je skills
- Hands-on workshops
- Werk in een team van interdisciplinaire studenten
- Ga van idee naar prototype
- Leer meer over business modellen
- Ontvang ECTS credits

En zovéél meer!

Meer info via
www.kuleuven.be/pip

KU LEUVEN

KICK